

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH**

Ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

Výkonnost v zemědělském podniku, její vliv a evidence v rámci regionu

Vypracovala: Bc. Pavla Kurešová

Vedoucí diplomové práce: Ing. Martina Novotná, Ph.D.

České Budějovice 2014

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Fakulta ekonomická

Akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Pavla KUREŠOVÁ**
Osobní číslo: **E12702**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**
Název tématu: **Výkonnost v zemědělském podniku, její vliv a evidence v rámci regionu**
Zadávající katedra: **Katedra ekonomiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem práce je analyzovat možnosti hodnocení výkonnosti podniku s ohledem na specifika zemědělství prostřednictvím zvoleného zemědělského podniku v Jihočeském kraji v časové řadě 5 let. Zároveň zjistit, jak se výsledky zemědělských podniků promítají do sledování a hodnocení produkce za odvětví (NACE-CZ) v rámci regionu NUTS3. Případně upozornit na možná problematická místa při tomto sledování.

Osnova:

Teoretická část

1. Podnikání v zemědělství
2. Evidence výsledků zemědělských podniků v rámci regionu
3. Možnosti měření výkonnosti v zemědělském podniku

Praktická část

4. Charakteristika zvoleného zemědělského podniku z hlediska postavení v rámci regionu
5. Vývoj a sledování regionálních výsledků zemědělských podniků na úrovni NUTS3
6. Analýza výkonnosti zemědělského podniku
7. Hodnocení výkonnosti zemědělského podniku v souvislosti s regionálními výstupy v odvětvovém členění (NACE-CZ)

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: 40 - 50 stran

Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

SYNEK, Miloslav a KISLINGEROVÁ, Eva. Podniková ekonomika. 5. přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. xxv, 498 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-336-3.

JÍLEK, Jaroslav a MORAVOVÁ, Jiřina. Ekonomické a sociální indikátory: od statistiky k poznatkům. Vyd. 1. Praha: Futura, 2007. 246 s. ISBN 978-80-86844-29-9.

RYNEŠ, Petr. Podvojný účetnictví a účetní závěrka. 11. aktualizované vydání. Olomouc: ANAG, 2011. ISBN 978-80-7263-633-4.

MAŘÍK, Miloš. Moderní metody hodnocení výkonnosti a oceňování podniku: ekonomická přidaná hodnota, tržní přidaná hodnota, CF ROI. Přeprac. a rozš. vyd. Praha: Ekopress, 2005, 164 s. ISBN 80-861-1961-0.

WAGNER, Jaroslav. Měření výkonnosti: jak měřit, vyhodnocovat a využívat informace o podnikové výkonnosti. 1. vyd. Praha: Grada, 2009, 248 s. ISBN 978-80-247-2924-4.

CHLAD, Miloslav. Regionální aspekty makroekonomických ukazatelů - faktory je ovlivňující. 1. část. Praha, Statistika č. 5/2008

NEUMAIEROVÁ, Inka a NEUMAIER, Ivan. Výkonnost a tržní hodnota firmy. Praha: Grada, 2002. 215 s. Finance pro praxi. ISBN 80-247-0125-1.

HINDLS, Richard a HRONOVÁ, Stanislava. Výsledky národního hospodářství se tvoří v podnicích. Czech Business Forum, č. 3/ 2005

Gocht, A., Britz, W., Ciaian, P., Paloma, SGY : Farm Type Effects of an EU-wide Direct Payment Harmonisation. Published: FEB 2013, JOURNAL OF AGRICULTURAL ECONOMICS Volume: 64 Issue: 1 Pages: 1-32.

Periodika: Ekonom

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Martina Novotná, Ph.D.

Katedra ekonomiky

Datum zadání diplomové práce: 8. března 2013

Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2014

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.

děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
L.S.
Studentská 13
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Ivana Faltová Leitmanová, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 12. března 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracoval/a samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to - v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou - elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 24. 4. 2014

Pavla Kurešová

.....

Poděkování

Děkuji Ing. Martině Novotné, Ph.D. za vedení této diplomové práce, za rady, připomínky a konzultace. Dále děkuji pracovníkům podniku za ochotu při poskytování materiálů, informací a podkladů.

1 ÚVOD	3
2 TEORETICKÁ ČÁST	4
2. 1. Podnikání v zemědělství	4
2. 1. 1. Charakter zemědělství	4
2. 1. 2. Rizika v zemědělství	6
2. 1. 3. České zemědělství a společná zemědělská politika EU	7
2. 1. 4. Možnosti dotací ze zdrojů EU	9
2. 1. 5. Možnosti dotací ze zdrojů ČR	11
2. 2. Evidence výsledků zemědělských podniků v rámci regionu	13
2. 2. 1. Státní statistická služba	13
2. 2. 2. Krajská správa ČSÚ v Českých Budějovicích	17
2. 2. 3. Výkazy evidující výsledky zemědělských podniků	18
2. 2. 4. Zpracování získaných údajů a následná prezentace dat	21
2. 2. 5. Statistická ročenka jihočeského kraje	22
2. 3. Možnosti měření výkonnosti v zemědělském podniku	23
2. 3. 1. Finanční analýza	23
2. 3. 2. Ukazatele finanční analýzy	24
2. 3. 3. Ukazatele s použitím přidané hodnoty a výnosů	27
3 CÍL A METODIKA PRÁCE	28
4 PRAKTICKÁ ČÁST	30
4. 1. Charakteristika zvoleného zemědělského podniku z hlediska postavení v rámci regionu	30
4. 1. 1. Představení podniku	30
4. 1. 2. Charakteristika vývoje zemědělského podniku	31
4. 1. 3. Personální struktura podniku	32
4. 1. 4. Majetková struktura společnosti	33
4. 1. 5. Kapitálová struktura společnosti	34

4. 1. 6. Vývoj čerpaných dotací	36
4. 1. 7. Postavení vybraného podniku v rámci regionu.....	37
4. 2. Vývoj a sledování regionálních výsledků zemědělských podniků na úrovni NUTS 3	40
4. 2. 1. Charakteristika zemědělství Jihočeského kraje	40
4. 3. Analýza výkonnosti zemědělského podniku.....	49
4. 3. 1. Analýza rentability.....	49
4. 3. 2. Analýza zadluženosti	51
4. 3. 3. Analýza likvidity.....	52
4. 4. 4. Analýza produktivity práce.....	53
4. 4. Hodnocení výkonnosti zemědělského podniku v souvislosti s regionálními výstupy v odvětvovém členění (CZ-NACE)	54
4. 4. 1. Porovnání průměrných mezd	54
4. 4. 2. Porovnání produktivity práce.....	55
4. 4. 3. Porovnání vývoje mezd a produktivity práce	56
5 ZÁVĚR	58
6 SUMMARY	60
7 PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY	61
8 SEZNAM TABULEK	62
9 SEZNAM OBRÁZKŮ.....	63
10 SEZNAM PŘÍLOH.....	64

1 ÚVOD

Zemědělství je důležitou součástí ekonomiky každého státu. Jeho význam nespočívá pouze v produkci potravin či jiných zemědělských komodit, ale i v péči o životní prostředí a krajinu kolem nás. Podnikání v zemědělství má oproti jiným oborům určitá specifika, například závislost na přírodních podmínkách či časově nerovnoměrné rozložení příjmů a výdajů nebo pracovních sil.

Výkonnost a její řízení se stává i pro zemědělské podniky důležitou součástí jejich existence a rozvoje. V současné době existuje mnoho různých přístupů a systémů pro její měření, jejich úkolem je zvyšování schopnosti podniku vytvářet hodnotu pro své vlastníky. Pohled na měření výkonnosti se postupně měnil a vyvíjel od měření ziskových marží a růstu zisku k měření rentability investovaného kapitálu.

Finanční analýza má velký vliv na rozhodování podniku. Podnik pomocí soustavy ukazatelů ví, jaké má mezery a tedy na co se ve své činnosti zaměřit.

Hodnocení výkonnosti podniku by však nemělo probíhat izolovaně, výkonnost by měla být neustále porovnávána s ostatními podniky.

Cílem této diplomové práce je analyzovat možnosti hodnocení výkonnosti zemědělského podniku s ohledem na specifika podnikání v zemědělství. Dále zmapovat zveřejňované informace o výkonnosti zemědělských podniků, jejich periodicitu a celý proces předávání informací od zemědělských podniků. Dále posoudit, do jaké míry jsou podniky schopné porovnat své výsledky s výstupy zveřejňovanými v rámci regionu NUTS 3.

2 TEORETICKÁ ČÁST

2. 1. Podnikání v zemědělství

2. 1. 1. Charakter zemědělství

Zemědělství můžeme charakterizovat jako kvalifikované obdělávání půdy za účelem získání úrody (rostlinná výroba) a chov hospodářských zvířat (živočišná výroba) včetně různých přidružených činností. Zemědělskou výrobu uskutečňují zemědělské podniky, které jsou základní výrobně-ekonomickou a technicko-organizační jednotkou. Základní funkcí zemědělských podniků je zabezpečení potravin pro obyvatelstvo a zemědělských surovin pro průmysl, tj. funkce produkční. Mezi další funkce patří péče o krajinu a životní prostředí (krajinotvorná funkce), sociálně kulturní (osídlení), rekreační, aj.

Hlavní činností zemědělských podniků je zemědělská výroba, která má oproti průmyslové výrobě některé zvláštnosti, k nimž patří:

a) Velká závislost na přírodních podmínkách,

- zemědělský výrobní proces se musí přizpůsobovat nárokům živých organismů,
- ovlivnitelnost přírodních procesů v zemědělské výrobě je daleko menší, než je tomu u průmyslových a technologických procesů; na výrobu, prováděnou převážně na volném prostranství, silně působí klimatické vlivy,
- hlavní výrobní faktor (půda) je v klidu, stroje a jiné výrobní prostředky (hnojiva, osiva) a pracovníci jsou naopak v pohybu, to zvyšuje náklady na dopravu a manipulaci s materiálem
- půda má rozdílnou úrodnost (bonitu), což ovlivňuje výsledky hospodaření podnikatelských subjektů.

b) Časový nesoulad průběhu výrobního a pracovního procesu, který je typický zejména pro rostlinnou výrobu. Proces výroby pšenice trvá 10 měsíců, avšak pracovní proces obdělávání 1 ha pšenice trvá asi 70 hodin. Podobně je tomu i při výrobě mléka, jatečního masa, vlny apod.

c) Sezónnost práce v zemědělské výrobě, tj. její nerovnoměrné rozložení během roku, se projevuje zejména v rostlinné výrobě,

- způsobuje nerovnoměrné využívání strojů a pracovních sil během roku, to má vliv na organizaci práce,
- při některých pracích je příčinou nárazové potřeby velkého počtu nekvalifikovaných pracovníků (např. při sklizni ovoce, chmele apod.),
- ovlivňuje nerovnoměrnost příjmů a výdajů zemědělských podniků,
- projevuje se nerovnoměrným rozdělením pracovní doby, kolísáním příjmů pracovníků během roku a působí potíže při získávání kvalifikovaných pracovních sil do zemědělství, zejména mladých lidí.

Ze zvláštností zemědělství vyplývají i určité zvláštnosti ekonomiky a účetnictví. Některé zemědělské podniky účtují v hospodářském roce, který je zákonem o účetnictví definován jako dvanáct nepřetržitě po sobě jdoucích měsíců. Hospodářský rok začíná prvním dnem v měsíci jiném než v lednu.

V rozvaze, která podává přehled o struktuře majetku a jeho zdrojích, jsou hlavními položkami stálých aktiv půda, budovy, stavby, půdní meliorace, trvalé kultury, skleníky, stroje a nářadí, nedokončené investice aj.; zvláštní položku tvoří zvířata (koně, skot, prasata, drůbež a ostatní zvířata). Hlavními položkami oběžných aktiv jsou polní inventář, víceleté kultury, statkové zásoby krmiv a steliv, pohledávky a jiná finanční oběžná aktiva. Strana pasiv se v podstatě neliší od rozvahy jiných podniků.

Hlavními výnosy zemědělského podniku jsou tržby za zemědělské výrobky (rostlinné, živočišné), hlavními náklady jsou výdaje za osiva, sadbu, krmiva, hnojiva, stroje, pohonné hmoty apod. Evidenci komplikuje časový posun nákladů i výnosů; např. hnojiva nakoupená na podzim se zčásti spotřebují na ozimé obiloviny, zčásti na jaře na louky, kukuřici, obiloviny a další plodiny, krmivo vyprodukované z pohnojených ploch je zčásti sklizeno v polovině roku (pokos luk, směsky na orné půdě), zčásti na podzim (kukuřice) a zčásti je uskladněno. Obtížné je i přiřazení společných nákladů na různorodou produkci (např. při pěstování obilovin se získá zrna a sláma, kterou lze použít ke krmení nebo k podestýlání zvířat; rovněž využití živin z organických hnojiv, např. z chlévské mrvy, je několikaleté).

Rostlinná výroba

Základní úloha rostlinné výroby spočívá ve využívání půdy k získávání rostlinných produktů, ať už k přímému prodeji na trhu, nebo k dalšímu zpracování. Hlavním výrobním faktorem je půda. Ta není jen místem výroby, ale i výrobním prostředkem s vlastním biologickým potenciálem pro růst zemědělských plodin. Zahrnuje ornou půdu (ta je charakteristická střídáním plodin), trvalé travní porosty (louky, pastviny), trvalé kultury (chmelnice, vinice).

Živočišná výroba

Hlavní úlohou živočišné výroby je vyživovací úloha, tj. výroba plnohodnotných živočišných produktů. Hlavní činností je chov hospodářského zvířectva - výroba masa (skot, telata, prasata, selata a drůbež), mléka, vajec aj. Vedlejšími produkty jsou kůže, vlna, peří apod. (Synek, 2010)

2. 1. 2. Rizika v zemědělství

Zemědělství bylo kvůli svému charakteru vždy pojímáno jako jedna z výrob s nejvyšší mírou rizika, jež vyplývá především z přirozeně existujících přírodních rizik. Zemědělští podnikatelé musí čelit větší nejistotě a novým formám rizik. Závažné jsou dopady rizik, které vyplývají z nestability trhu, ekonomické odpovědnosti za škody způsobené zemědělskou činností na životním prostředí nebo ze škod způsobených jinými sektory s dopadem na zemědělství.

Druhů rizik, která ovlivňují rozvoj zemědělství, je mnoho a jsou proměnlivá. Politika řízení rizik v zemědělském podnikání, tj. postupů k odstranění či omezení dopadů rizik, byla tradičně směřována adresně k pokrytí následků rizik způsobených klimatickými faktory a jejich projevy.

Zemědělství jako činnost související s hospodařením na půdě je zvláště riskantní způsob podnikání, protože výroba je přímo závislá na projevech klimatu. Postoj zemědělského podnikatele k hospodářskému riziku a k rozhodování o jeho redukci závisí tedy na mnoha faktorech, především na velikosti rizika a pravděpodobnosti vzniku rizika, na nabídce a ceně pojistných produktů.

Stěžejní rizika, která determinují rozhodování a hospodaření v zemědělství, jsou:

- rizika klimatická, resp. rizika nepředvídaných a nepředvídatelných projevů počasí – dopad klimatických vlivů a meteorologických událostí na zemědělskou výrobu,
- výrobní rizika – dopad jiných přírodních faktorů jako jsou choroby a škůdci plodin a nemoci hospodářských zvířat a dále i vliv výrobní techniky na finální zemědělskou produkci,
- ekonomická rizika – rizika pohybu cen na trhu vycházející z nepředvídatelných trendů trhu, a to jak vstupů, tak výstupů zemědělské produkce,
- komerční a finanční rizika – vliv ostatních výrobních i nevýrobních sektorů,
- rizika institucionální – vycházející ze změn politiky s ohledem na regulaci výroby nebo obchodu,
- rizika environmentální – vyplývající z nepříznivých vlivů specifických forem hospodaření na životní prostředí a z dopadu hospodaření jiných hospodářských sektorů na zemědělství.

Nejlépe ošetřená jsou klimatická a výrobní rizika. Tato rizika se projevují ve dvou základních produkčních aktivitách, tj. v rostlinné výrobě jako plodinová rizika a v živočišné výrobě jako rizika spojená se škodami na zvířatech.

Nejzávažnějším plodinovým rizikem je krupobití. Škody vzniklé v důsledku krupobití jsou snadno prokazatelné a nezaměnitelné s jinými škodami a zpravidla lehce vyčíslitelné. Krupobitní riziko je součástí živelných rizik, ke kterým dále patří např. záplavy, požáry, vichřice, sesuvy půdy, vyzimování a jarní mraz. K rizikům spojeným se škodami na zvířatech patří především rizika infekčních a neinfekčních chorob, rizika úrazu, porodní škody a živelná rizika. Uvedená výrobní rizika lze krýt komerčním pojištěním. (Neumann, 2004)

2. 1. 3. České zemědělství a společná zemědělská politika EU

České zemědělství prošlo ještě před vstupem do Evropské unie zásadními strukturálními změnami stejně jako ostatní sektory hospodářství. Vlastnické změny doprovázely změny objemové. Výrazně byl snížen počet zaměstnanců v zemědělském sektoru, došlo také ke snížení jejich podílu na zaměstnanosti a snížení podílu

zemědělství na tvorbě HDP země. Pokles zaměstnanosti přinesl zvýšení produktivity práce, avšak výše mezd v sektoru tomuto stavu neodpovídala. Oscilovala pouze na čtvrtině průměrných mezd v České republice. Transformace českého zemědělství způsobila mj. zhoršení pozice a podmínek zemědělců. Vzrostly náklady na produkci, které převyšovaly ceny produktů. Velkým problémem byla nízká ochrana tuzemských zemědělců před levnými subvencovanými dovozy unie.

Dovozní cla na zemědělské výrobky byla nižší než sazby v Evropské unii a neexistovala dostačující podpora pro export českých zemědělských výrobců. (Potužáková, 2010)

Předvstupní období České republiky do EU bylo pro české zemědělství komplikované. Společná zemědělská politika EU je zaměřena nejen na produkci zemědělských produktů, ale má komplexnější cíle týkajících se udržitelného rozvoje, kulturních dědictví a rozvoje venkovských regionů. V tomto ohledu se nejvíce lišila česká zemědělská politika v 90. letech od společné zemědělské politiky EU. České zemědělství se v tomto období primárně zaměřovalo na produkci.

Hlavními problémy českého zemědělství byly: nízké hektarové výnosy a malá užitkovost zvířat, technická a technologická zaostalost, špatný management zemědělských procesů, nízká motivace v zemědělství, nedostatečná výroba zdrojů působících na omezení vstupů, nestabilní legislativa pro zemědělské podnikání, nízká ochrana vnitřního trhu před ostatními zeměmi a malé podpory pro zemědělce v porovnání s dalšími zeměmi.

V českém zemědělství lze však najít také silné momenty. Jedná se o relativně vysokou koncentraci techniky a kvalifikovaných pracovních sil. Důležitým faktorem jsou nižší ceny půdy i pracovní síly. Česká republika se před vstupem vyznačovala rovněž jedním důležitým rysem struktury ekonomiky. Ve srovnání s ostatními kandidátskými zeměmi se vyznačovala a stále vyznačuje nižším podílem zemědělství na zaměstnanosti i na tvorbě HDP.

Vývoj zemědělství po vstupu České republiky do Evropské unie byl ovlivněn resortní politikou Ministerstva zemědělství, která byla uplatňována v souladu s Koncepcí agrární politiky pro období před vstupem do Evropské unie od roku 1998. Úroveň celkových podpor pro zemědělský sektor byla zvýšena (v období 2000 – 2002 na 23 %), stále však nedosahovala průměrných hodnot ve členských zemích Evropské unie (35 %).

Vzhledem k omezeným možnostem státního rozpočtu nebylo dosaženo úrovně podpor, kterou předpokládala koncepce agrární politiky.

V období vstupní etapy 2004 – 2006 bylo hlavním úkolem českého zemědělství připravit se na změny, které nastanou po roce 2006. Souvisely s problémy, které byly pro český agrární sektor charakteristické. Významným prvkem byla synchronizace strukturálních podpor pro rozvoj zemědělství i venkova s dalšími oblastmi strukturálních podpor Evropské unie. Pro etapu přizpůsobení (2007 – 2010) je charakteristická implementace opatření, která byla připravena v předcházející etapě. Podle koncepce agrární politiky ČR pro období 2004 – 2013 by mělo dojít k vyrovnaní přímých podpor stávajících členů EU s Českou republikou již v roce 2009 u větších podniků, u menších pak v roce 2011.

Etapa vyrovnavání proběhla v letech 2011 – 2013 a předpokladem bylo, že se stane zemědělská politika České republiky plně podřízenou společné zemědělské politice Evropské unie. Přímé podpory budou hrazeny přímo ze zdrojů EU, dojde však k uplatnění modularity podpor, tzn. převodu části přímých podpor větších podniků do strukturálních podpor. (Mze ČR 2004: 23-27)

2. 1. 4. Možnosti dotací ze zdrojů EU

Společná zemědělská politika Evropské unie již v současné době zásadním způsobem ovlivňuje hospodaření zemědělců v České republice. Jejím základem je společný trh se zemědělskými výrobky a systém cenových podpor a subvencí.

Přímé platby

Česká republika aplikuje pro výplatu přímých plateb od roku 2004 systém jednotné platby na plochu (SAPS – Single Area Payment Scheme). (www.eagri.cz)

▪ Jednotná platba na plochu (SAPS)

Cílem jednotné platby na plochu je zajištění stabilních příjmů pro zemědělce. Podpora je jim poskytována bez ohledu na to, co produkují. To jim umožňuje lepší reakci na vývoj poptávky. Stejně jako v dalších nových členských zemích Evropské unie byla i pro Českou republiku charakteristická nižší úroveň plateb ve srovnání se starými

členskými zeměmi. V roce 2004 byly přímé platby stanoveny na hodnotu 25% úrovně zemí EU₁₅ a potom byly každý rok dle plánovaného harmonogramu zvyšovány. Z počátku se jednalo o roční zvýšení o 5%, od roku 2007 o 10%, od roku 2013 by měly být vypláceny platby ve stejné výši jako ve starých členských státech EU.

Žadatelem o platbu je fyzická nebo právnická osoba obhospodařující zemědělskou půdu evidovanou na ni v evidenci využití zemědělské půdy podle užívatelských vztahů (tzv. LPIS), která doručí Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu na jím vydaném formuláři žádost o platbu pro příslušný kalendářní rok. Základní podmínkou pro poskytnutí podpory je minimální výměra 1 ha zemědělské půdy.

O poskytnutí podpory je možné žádat na následující zemědělské kultury a podkultury, přičemž na druhu zemědělské kultury nezávisí výše podpory:

- orná půda,
- travní porost,
- vinice,
- chmelnice,
- ovocný sad,
- školka,
- zelinářská zahrada,
- jiná kultura.

Zemědělská půda musí být na žadatele vedena v evidenci nejméně od 1. 5. do 31. 8. kalendářního roku, ve kterém žádá o podporu, a po celé období, po které je na žadatele vedena v evidenci, musí být zemědělsky obhospodařována, a to plně v souladu s dobrými zemědělskými a environmentálními podmínkami. (Konvalinka, 2007)

Program rozvoje venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova

V rámci této podpory jsou otevřeny dva programy, a to program Zemědělec a program Půda.

Cílem programu Zemědělec je vytvořit předpoklady pro rozvoj zemědělských subjektů, kdy příjemce podpory investuje zejména do strojního zařízení, vybavení či technologických celků, přičemž podporovaná investice musí sloužit ke snížení výrobních nákladů, modernizaci či zlepšení jakosti.

Cílem programu Půda je podpořit nákup nestátní zemědělské půdy, včetně trvalých porostů (sadů, vinic, chmelnic – dále jen „půdy“), za účelem hospodaření (provozování zemědělské výroby) na této půdě. (www.eagri.cz)

2. 1. 5. Možnosti dotací ze zdrojů ČR

▪ Národní doplňková platba k jednotné platbě na plochu (TOP-UP)

Národní doplňkové platby (Top-Up) jsou platby poskytované k jednotné platbě na plochu (SAPS) a jsou upraveny nařízením vlády, které stanovuje některé podrobnosti a bližší podmínky při poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám pro příslušný rok.

Top-Up je poskytován Státním zemědělským intervenčním fondem formou finančních podpor v následujících oblastech:

- a) pěstování lnu na vlákno na zemědělské půdě vedené v evidenci využití zemědělské půdy jako druh zemědělské kultury orná půda,
- b) pěstování chmele na zemědělské půdě vedené v evidenci jako druh zemědělské kultury chmelnice,
- c) chovu skotu, ovcí, popřípadě koz (dále jen „chov přežvýkavců“) na hospodářstvích registrovaných v ústřední evidenci podle plemenářského zákona,
- d) pěstování plodin (včetně množitelských porostů) způsobilých pro platbu na orné půdě.

Žadatel je shodný s žadatelem o platbu SAPS. Všeobecné podmínky pro poskytnutí platby Top-Up jsou shodné s podmínkami pro platbu SAPS. Pokud nebude žadateli přiznána platba SAPS, nemá nárok ani na platbu Top-Up. (Grünwald, 2001)

■ Platba v oblastech LFA

Platby pro méně příznivé oblasti (Less Favoured Areas – LFA) mají zajistit životaschopnost zemědělských podniků v podmínkách, kdy bez těchto podpor by nebyly konkurenceschopné a jejich další hospodaření na půdě by bylo ohroženo.

Snížená konkurenceschopnost zemědělců, hospodařících v těchto oblastech, je dána v první řadě tím, že při vynaložení obdobných vstupů je dosahováno nižších hospodářských výsledků nebo je nutné vynaložení vyšších nákladů na výrobu než v lepších přírodních podmínkách.

Důvody nižší konkurenceschopnosti zemědělců v LFA jsou v podstatě postiženy v definicích kritérií pro vymezení LFA:

- vlivem kratší vegetační doby jsou omezené možnosti pěstovat intenzivní plodiny a není jistota výnosů, hospodářská zvířata musí být držena ve stájích, nákladnější zpracování píce pro zimní období,
- vlivem nízké úrodnosti půdy jsou dosahovány nízké ha výnosy plodin,
- vlivem svažitého terénu musí být vynakládány vyšší náklady na obhospodařování zemědělské půdy.

Rokem vstupu ČR do EU byla kritéria pro vymezení méně příznivých oblastí u nás podřízena pravidlům EU. Horské oblasti byly vymezeny jako území, kde nadmořská výška je minimálně 600 m a nebo v rozmezí 500 až 600 m a zároveň se sklonitostí nad 7° na více než 50 % zemědělské půdy tohoto území. „Ostatní“ LFA byly vymezeny jako ucelená území s průměrnou výnosností zemědělské půdy v bodech nižší než 80 % průměru ČR a zároveň s nízkou hustotou obyvatel (pod 75 obyvatel na km²) a vysokým

podílem zemědělců na ekonomicky aktivním obyvatelstvu (více než 8 %). Jako oblasti se specifickými omezeními byla označena území s výnosností půdy pod 80 % průměru ČR, ale nesplňující kritérium nízké hustoty obyvatel a vyššího podílu zemědělců na ekonomicky aktivním obyvatelstvu. (Štolbová, Hlavsa, Maur, 2008)

2. 2. Evidence výsledků zemědělských podniků v rámci regionu

2. 2. 1. Státní statistická služba

Podle zákona č. 89/1995 Sb. o státní statistické službě, ve znění změn provedených zákonem č. 220/2000 Sb., 256/2000 Sb. a zákonem č. 411/2000 Sb. je statistická služba činnost, která zahrnuje získávání údajů a vytváření statistických informací o sociálním, ekonomickém a ekologickém vývoji České republiky a jejích jednotlivých částí, poskytování statistických informací a jejich zveřejňování.

Orgánem vykonávajícím státní statistickou službu je Český statistický úřad, dále pak za podmínek stanovených zákonem mohou státní statistickou službu vykonávat ministerstva a jiné ústřední správní úřady. Postupují přitom podle metodiky stanovené Českých statistickým úřadem.

Působnost Českého statistického úřadu:

- a) stanoví metodiku statistických zjišťování, jejich zpracování a využití a obsahové vymezení statistických ukazatelů potřebné pro posuzování sociální, ekonomické a ekologické úrovně České republiky a jejích jednotlivých částí a pro posuzování jejího vývoje,
- b) sestavuje program statistických zjišťování,
- c) provádí statistická zjišťování.

Český statistický úřad provádí pomocí terénního zjišťování:

- Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS)

Okruhem zjišťovaných údajů jsou: struktura zaměstnanosti podle pohlaví, věku a kvalifikace, odvětví a charakteru zaměstnání, odpracovaná doba, práce na směny, druhá zaměstnání, nezaměstnanosti a její charakter. Toto šetření je podkladem pro rozhodování institucí odpovědných za usměrňování sociální a zaměstnanecké politiky. Zjištěné údaje jsou publikované za ČR i za jednotlivé oblasti a kraje. Periodicita publikování: čtvrtletní údaje, roční průměry a časové řady.

- Šetření životních podmínek (EU-SILC)

Okruhem zjišťovaných údajů jsou příjmové rozdělení domácností, míra ohrožení chudobou, údaje o způsobu, kvalitě a finanční náročnosti bydlení, vybavení domácností předměty dlouhodobého užívání, pracovní, hmotné a zdravotní podmínky. Toto zjišťování je podkladem pro usměrňování sociální politiky státu. Údaje jsou publikovány ročně za ČR a kraje.

Obě tato šetření vycházejí z jednotné metodiky EU (Eurostat), data jsou důležitá pro mezinárodní srovnávání.

- Statistika rodinných účtů (RÚ)

Okruhem zjišťovaných údajů jsou informace o peněžních a naturálních příjmech, vydáních a spotřebě v různých demografických, sociálních a příjmových typech domácností. Tyto informace jsou významným zdrojem pro uživatele v oblasti sociální problematiky, obchodu, financí i cen. Získání podkladů je důležité pro tvorbu spotřebního koše a váhového schématu pro výpočet indexu spotřebitelských cen pro měření inflace. Údaje jsou publikovány za ČR, vybrané údaje jsou k dispozici za oblasti. Jedná se o čtvrtletní a roční údaje.

- Cenová statistika – zjišťování úrovně spotřebitelských cen

Okruhem zjišťovaných údajů jsou ceny vybraných druhů zboží a služeb, které se významně podílejí na výdajích obyvatelstva a svým rozsahem pokrývají celou sféru spotřeby. Toto zjišťování je důležité pro měření cenové hladiny, pro výpočet cenových indexů, změn indexů spotřebitelských cen - míry inflace => rozhodující ukazatel pro stanovení minimální mzdy, valorizaci důchodů a životního minima. Údaje jsou publikovány za ČR a kraje, za kraje není k dispozici míra inflace. Periodicita publikování: týdenní u vybraných cen potravinářských výrobků, měsíční údaje.

- Strukturální šetření v zemědělství

Účelem statistického zjišťování je získání údajů o struktuře a činnosti zemědělských subjektů v rámci strukturálních šetření organizovaných ve všech členských státech Evropské unie dle nařízení Evropského parlamentu a Rady. Údaje jsou využívány k analýzám hospodářského vývoje tohoto odvětví, k popisu struktury zemědělských subjektů a sledování výrobního zaměření, k zajištění agroenvironmentální politiky, ke zlepšení ukazatelů agroenvironmentálních a rozvoje venkova, k doplnění a aktualizaci registru farem.

Charakteristika zjišťovaných ukazatelů:

Zakládání identifikační údaje o podniku, údaje o struktuře zemědělské půdy a jejího využití, zavlažování, rozsahu ekologického zemědělství, počtu hospodářských zvířat, technickém vybavení podniku, pracovní síle, výdělečných činnostech podniku, službách a zpracování vlastních výrobků, vlastní spotřebě.

Okruhem zpravodajských jednotek, které mají zpravodajskou povinnost, jsou právnické i fyzické osoby provozující zemědělskou činnost a splňující prahové hodnoty zjišťování. Jedná se o jednorázové statistické zjišťování, které provádí ČSÚ.

Další informace jsou zjišťovány z databází a registrů jiných institucí - například nezaměstnanost (Ministerstvo práce a sociálních věcí, prostřednictvím úřadů práce), stěhování obyvatelstva (Ministerstvo vnitra), atd. (www.czso.cz)

Souhrnný zemědělský účet (SZÚ)

SZÚ je základním metodologickým nástrojem pro měření ekonomické velikosti a výkonnosti odvětví zemědělství, resp. zemědělské prvovýroby, v rámci národního hospodářství.

SZÚ obsahuje následující základní ukazatele:

1. Produkci zemědělského odvětví v hodnotovém vyjádření, která reprezentuje celkovou finální produkci odvětví zemědělství, která toto odvětví opouští. Struktura výrobní části zemědělského účtu je tvořena na jedné straně disponibilními zdroji sestávajícími z použitelné výroby a počátečního stavu zásob a na straně druhé z užití těchto zdrojů na vnitropodnikovou spotřebu, zpracování výrobci, vlastní spotřebu, prodeje do jiných zemědělských jednotek, do jiného hospodářského odvětví a do zahraničí, samovýrobu a na zásoby na konci roku.

Produkce se oceňuje v základní ceně, tj. částkou, kterou výrobce obdrží od kupujícího za jednotku jím vyprodukovaného zboží a služeb, plus dotace na výrobek mínus odvedené daně na výrobek. Celý účet výroby je tedy sestaven v základních cenách. Obiloviny, technické a krmné plodiny jsou oceňovány průměrnými cenami za sklizňový rok, zatímco sezónní plodiny cenami za kalendářní rok.

2. Mezispotřebu, tj. souhrn všech vstupů do zemědělských jednotek v hodnotovém vyjádření. Část účtu týkající se mezispotřeby je členěna na vnitropodnikovou spotřebu vlastních krmiv, nákupy mezispotřeby mimo hospodářské odvětví za položky osiva a sadba, energie a maziva, hnojiva a prostředky zlepšující půdu, prostředky na ochranu rostlin, krmiva, údržba a oprava strojů a zařízení, údržba a oprava budov, veterinární náklady a další.

Produkty použité jako mezispotřeba jsou oceněny v pořizovacích (tržních) cenách za podobné zboží nebo služby, které jsou platné v okamžiku, kdy vstupují do výrobního procesu. Tato cena zahrnuje veškeré daně na výrobky mínus dotace na výrobky, ne však odpočitatelné daně jako DPH.

3. Hrubou přidanou hodnotu, která reprezentuje výsledný efekt odvětví zemědělství měřený rozdílem konečné produkce zemědělského odvětví a mezispotřeby. Hrubá přidaná hodnota se podle metodiky vyjadřuje v základních cenách.

4. **Čistou přidanou hodnotu**, tj. hodnotu, která je vytvořena veškerými zemědělskými jednotkami po odečtení spotřeby fixního kapitálu.

5. **Ostatní daně / ostatní dotace** na výrobu se zaúčtují v rámci účtu tvorby důchodu.

6. **Důchod z faktorů**, který představuje odměnu ze všech výrobních faktorů a představuje celkovou hodnotu, kterou jednotky svou výrobní činností vyprodukují.

7. **Čistý provozní přebytek / smíšený důchod**, který měří výnos z půdy, kapitálu a neplacené práce. Je bilanční položkou účtu tvorby důchodu, ukazující rozdělení důchodu mezi výrobní faktory a sektor stát (vládní instituce).

8. **Podnikatelský důchod**, který měří odměnu neplacené práce, výnos z půdy patřící jednotkám a výnos z užití kapitálu.

9. Součástí kapitálového účtu zachycují **tvorbu hrubého fixního kapitálu (THFK)** podle jednotlivých druhů majetku. (www.czso.cz)

2. 2. 2. Krajská správa ČSÚ v Českých Budějovicích

Státní statistická služba je prováděna na 7 odborových pracovištích, která se nalézají v Praze, Českých Budějovicích, Plzni, Ústí nad Labem, Hradci Králové, Brně a Ostravě. Každá tato krajská správa ČSÚ zpracovává výkazy z různých oblastí statistického zjišťování firem, podnikatelů, organizací a institucí. Výkazy zpracovávané z šetření občanů a domácností jsou stejné pro všechny pracoviště, např. výběrové šetření pracovních sil.

Krajská správa ČSÚ v Českých Budějovicích zpracovává výkazy (od firem, podnikatelů, organizací a institucí) z oblasti:

- Služby
- Zemědělství – naturální ukazatele
- Vodní hospodářství
- Registry
- Cenová statistika
- Zemědělská statistika

Dále zpracovává výkazy (od občanů a domácností) z provedených šetření:

- Výběrové šetření Životní podmínky
- Výběrové šetření pracovních sil
- Výběrové šetření cestovního ruchu
- Výběrové šetření o informačních a komunikačních technologiích
- Rodinné účty
- Mimořádná šetření

2. 2. 3. Výkazy evidující výsledky zemědělských podniků

Výkazy pro sledování výsledků zemědělských podniků rozdělují na naturální ukazatele a finanční ukazatele. Skupinu výkazů s naturálními ukazateli zpracovává Krajská správa ČSÚ v Českých Budějovicích a výkazy s finančními ukazateli zpracovává Krajská správa ČSÚ v Plzni.

Výkazy sledující naturální ukazatele:

- **Výkaz o porážkách zemědělských zvířat**
- **Výkaz odvětvových ukazatelů v lesnictví**
- **Výkaz o zásobách a prodejkách rostlinných výrobků**
- **Výkaz o drůbeži**
- **Výkaz o skotu**
- **Výkaz o chovu prasat**
- **Soupis hospodářských zvířat**
- **Výkaz o plochách osevů zemědělských plodin**
- **Výkaz o sklizni zemědělských plodin**
- **Odhady sklizně zemědělských plodin**

V těchto výkazech jsou zachyceny údaje o jednotlivých kusech zvířat (jejich stáří, hmotnost, atd.); o osevní ploše jednotlivých rostlinných plodin, sklizni zemědělských plodin.

Výkazy sledující finanční ukazatele:

- **Výkaz pro ekonomické subjekty vybraných produkčních odvětví**

Účelem statistického zjišťování je získávání údajů o finančních ukazatelích ekonomických subjektů. Údaje jsou využívány pro splnění povinnosti vyplývající z nařízení Rady (ES) č. 2223/96 o Evropském systému národních a regionálních účtů ve Společenství, v platném znění, pro posuzování ekonomického vývoje ve vybraných odvětvích nefinančních podniků a fyzických osob v oblasti finančního hospodaření a zaměstnanosti v průběhu roku a pro další analytické účely, pro potřeby ČNB, vládních, regionálních, hospodářských a společenských institucí, pro potřeby Evropské unie, mezinárodních organizací a pro informování veřejnosti a podnikatelské sféry. Získávání údajů o počtu ujetých kilometrů nákladními a osobními vozidly je využíváno k určení průměrného proběhu vozidel a k následnému odhadu dopravního výkonu. Výsledky jsou pak využívány pro potřeby Ministerstva dopravy a Eurostatu.

Charakteristika zjišťovaných ukazatelů:

Charakteristika zpravodajské jednotky. Ukazatele o práci – počty zaměstnanců a jejich mzdy, počty osob dočasně přidělených agenturami práce. Finanční ukazatele tokové ve statistickém členění – výnosy, náklady a přidaná hodnota. Přírůstky a úbytky dlouhodobého majetku a tržby z prodeje. Počet osobních a nákladních automobilů a počet kilometrů ujetých těmito vozidly.

Okruhem zpravodajských jednotek, které mají zpravodajskou povinnost, jsou ekonomické subjekty – právnické a fyzické osoby, zapsané i nezapsané v obchodním rejstříku, s převažující činností podle

CZ-NACE 01, 02, 03 (zemědělství, lesnictví, rybářství),

CZ-NACE 05 až 39 (průmysl, energetika, zásobování vodou),

CZ-NACE 41, 42, 43 (stavebnictví)

CZ-NACE 45 až 47, 55, 56 (obchod, pohostinství, ubytování),

CZ-NACE 49 až 53, 58 až 63 (doprava a skladování, informační a komunikační činnosti),

CZ-NACE 68 až 96 (ostatní služby, výzkum a vývoj, veřejná správa, zdravotnictví, vzdělávání).

Údaje jsou zjišťovány formou elektronického výkazu tzv. elektronický sběr dat. Periodicita statistického zjišťování je čtvrtletní.

- **Výkaz ekonomických subjektů produkčních odvětví za rok 2012**

- **Výkaz o finančních ukazatelích**

Účelem statistického zjišťování je získávání údajů o finančních ukazatelích ekonomických subjektů. Údaje jsou využívány pro splnění povinnosti vyplývající z nařízení Rady (ES) č. 2223/96 o Evropském systému národních a regionálních účtů ve Společenství, v platném znění, k propočtu čtvrtletních základních makroekonomických ukazatelů za Českou republiku pro sestavení čtvrtletních národních účtů, pro posuzování ekonomického vývoje ve vybraných odvětvích nefinančních podniků v oblasti finančního hospodaření a pro další analytické účely, pro potřeby ČNB, vládních, regionálních, hospodářských a společenských institucí, pro potřeby Evropské unie, mezinárodních organizací a pro informování veřejnosti a podnikatelské sféry.

Charakteristika zjišťovaných ukazatelů:

Finanční ukazatele stavové ve statistickém členění – dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek, zásoby dle složek, finanční majetek dle složek včetně poskytnutých záloh a časového rozlišení, pohledávky, pasiva v členění na vlastní kapitál, rezervy, dluhopisy a směnky, bankovní úvěry, půjčky a návratné finanční výpomoci. Ukazatele o práci – počet zaměstnanců, mzdy a počty odpracovaných hodin, počty osob dočasně přidělených agenturami práce. Finanční ukazatele tokové ve statistickém členění – výnosy, náklady, přidaná hodnota, dotace na dlouhodobý majetek a výsledky hospodaření. Přírůstky a úbytky dlouhodobého majetku podle druhu majetku a tržby z prodeje. Počet osobních a nákladních automobilů a počet kilometrů ujetých těmito vozidly.

Okruhem zpravodajských jednotek, které mají zpravodajskou povinnost, jsou ekonomické subjekty – právnické a fyzické osoby, zapsané i nezapsané v obchodním rejstříku s převažující činností podle

CZ-NACE 01, 02, 03 (zemědělství, lesnictví, rybářství),

CZ-NACE 05 až 39 (průmysl, energetika, zásobování vodou),

CZ-NACE 41, 42, 43 (stavebnictví)

CZ-NACE 45 až 47, 55, 56 (obchod, pohostinství, ubytování),

CZ-NACE 49 až 53, 58 až 63 (doprava a skladování, informační a komunikační činnosti),

CZ-NACE 68 až 96 (ostatní služby, výzkum a vývoj, veřejná správa, zdravotnictví, vzdělávání).

Zpravodajská povinnost je vázána na CZ-NACE a výši aktiv ekonomického subjektu. Údaje jsou zjišťovány formou elektronického výkazu tzv. elektronický sběr dat. Periodicita statistického zjišťování je čtvrtletní. (www.czso.cz)

2. 2. 4. Zpracování získaných údajů a následná prezentace dat

Výkazy statistického zjišťování mají různou periodicitu – měsíční, čtvrtletní, pololetní a roční. Výkazy jsou zpracovávány na určených Krajských správách ČSÚ v Plzni a Českých Budějovicích. Statistické zjišťování u zemědělských podniků v oblasti výkonnosti probíhá formou elektronického sběru dat. Každý ekonomický subjekt má v databázi vedené ČSÚ obsaženy elektronické výkazy, pro které byl vybrán jako vhodný respondent. Tento výběr je prováděn podle počtu zaměstnanců, podniky se rozdělí do jednotlivých pásem podle počtu zaměstnanců (např. do 10 zaměstnanců, do 50 zaměstnanců, 50 a více zaměstnanců). Z každého pásma je vybráno určité procento podniků, které mají zpravodajskou povinnost výkazy vyplnit a odevzdat ve lhůtě stanové ČSÚ. Zda byl podnik vybrán, pozná tak, že se mu příslušný výkaz zobrazí v jeho databázi vedené ČSÚ pod jeho IČ. Po uplynutí lhůty pro odevzdání výkazu začne ČSÚ upomínat respondenty, kteří nepodali výkaz včas. Poté jsou veškerá získaná data podrobena kontrolním mechanismům, které ověřují kontrolními vazbami

správnost uvedených dat. Pokud se v údajích objevují výrazné nesprávnosti, ČSÚ požádá respondenta, aby data zkontroloval a opravil.

Poté se provádí dopočítávání dat podle počtu všech ekonomických subjektů, pro které data zjišťujeme. Tyto data jsou dále zpracovávány a publikovány.

ČSÚ prezentuje na svých internetových stránkách většinu základních údajů získaných statistickým zjišťováním. Krajské správy ČSÚ vydávají publikace, ve kterých můžeme nalézt pouze zlomek informací, které jsou předmětem statistického zjišťování. Informace o evidenci výsledků zemědělských podniků můžeme nalézt v tištěných publikacích, které jsou dostupné i v elektronické podobě, jako je např. Statistická ročenka Jihočeského kraje a Statistický bulletin. Ostatní data jsou k dispozici pouze elektronicky, jako např. Souhrnný zemědělský účet. Tento dokument obsahuje časovou řadu údajů za celou ČR v mil. Kč. V podrobném členění zde nalezneme informace o rostlinné a živočišné produkci, mezispotřebě, hrubé přidané hodnotě, spotřebě fixního kapitálu a čisté přidané hodnotě.

Některé získané údaje se v ČR vůbec nevykazují, protože jsou získávány pro potřeby Eurostatu a jejich vykazování sebou přináší další náklady.

2. 2. 5. Statistická ročenka jihočeského kraje

Statistická ročenka je vydávána každou Krajskou správou ČSÚ jedenkrát ročně. Pokud nás zajímají informace týkající se zemědělské výkonnosti, je zde několik kapitol, kam nahlédneme.

V kapitole makroekonomických ukazatelů nalezneme údaje o hrubé přidané hodnotě v mil. Kč za oddíl A - zemědělství, lesnictví a rybářství v Jihočeském kraji. V kapitole zemědělství jsou k dispozici údaje o zemědělské produkci v členění - živočišná a rostlinná produkce, obhospodařované zemědělské půdě, osevních plochách podle jednotlivých plodin, sklizni jednotlivých plodin, hektarových výnosech, hospodářských zvířatech a jejich užitkovosti.

2. 3. Možnosti měření výkonnosti v zemědělském podniku

2. 3. 1. Finanční analýza

Finanční analýza je definována jako rozbor stavu a vývoje finanční situace podniku, zejména podle údajů z účetních výkazů, sloužící především pro posuzování finanční důvěryhodnosti podniku z hlediska investorů a věřitelů, jakož i k posouzení spolehlivosti financí podniku jako záštity věcného podnikání. (Grünwald, 2001)

Finanční analýza slouží ke komplexnímu zhodnocení finanční situace podniku. Pomáhá odhalit, zda je podnik dostatečně ziskový, zda má vhodnou kapitálovou strukturu, zda využívá efektivně svých aktiv, zda je schopen včas splácet své závazky a celou řadu dalších významných skutečností. Průběžná znalost finanční situace podniku umožňuje manažerům správně rozhodovat při získávání finančních zdrojů, při stanovení optimální finanční struktury, při alokaci volných peněžních prostředků, při poskytování obchodních úvěrů, při rozdělování zisku apod. Znalost finančního postavení je nezbytná jak ve vztahu k minulosti, tak pro odhad a prognózování budoucího vývoje.

Zdroje informací

Základním zdrojem informací pro vypracování finanční analýzy jsou účetní výkazy podniku – rozvaha, výkaz zisku a ztráty, výkaz cash flow a příloha k účetní závěrce. Řadu cenných informací obsahuje také výroční zpráva. Dále lze informace čerpat ze zpráv vrcholového vedení podniku, ze zpráv vedoucích pracovníků či auditorů, z podnikové statistiky produkce, poptávky či odbytu.

Pohled na majetkovou strukturu podniku dává rozvaha (balance) podniku. Rozvaha dává na straně aktiv přehled o výši a struktuře majetku, na straně pasiv o způsobu financování tohoto majetku. Na straně pasiv je důležitá informace o výsledcích hospodaření podniku; tvorba výsledku hospodaření za aktuální účetní období je pak konkrétně zachycena ve výkazu zisku a ztráty. Výsledek hospodaření představuje rozdíl mezi výnosy a náklady bez ohledu na to, zda vznikají skutečně reálné peněžní příjmy nebo výdaje. Z tohoto důvodu je pro finanční řízení podniku, a to zejména z důvodu udržení jeho platební schopnosti, nutné sledovat tok peněžních prostředků – cash flow.

2. 3. 2. Ukazatele finanční analýzy

Účetní výkazy obsahují údaje, které lze přímo použít – mluvíme o absolutních ukazatelích. Rozvaha obsahuje údaje o stavu k určitému okamžiku (stavové ukazatele), výkaz zisku a ztráty ve formě výnosů a nákladů předkládá údaje za daný časový interval (tokové ukazatele). Z rozdílu stavových ukazatelů lze získat rozdílové ukazatele. Jestliže vykázaný údaj je dáván do poměru s jiným údajem, hovoříme o poměrových ukazatelích.

Poměrové ukazatele finanční analýzy

Základním nástrojem finanční analýzy jsou ukazatele poměrové. Analýza účetních výkazů pomocí poměrových ukazatelů je jednou z nejoblíbenějších metod především proto, že umožňuje získat rychlou představu o finanční situaci podniku. Podstatou poměrového ukazatele je, že dává do poměru různé položky rozvahy, výkazu zisku a ztráty, příp. cash flow. Lze proto zkonstruovat velké množství ukazatelů. V praxi se však osvědčilo využívání pouze několika základních ukazatelů roztríděných do skupin podle jednotlivých oblastí hodnocení hospodaření a finančního zdraví podniku.

Ukazatele rentability

Rentabilita = výnosnost vloženého kapitálu, je měřítkem schopnosti podniku vytvářet nové zdroje, dosahovat zisku použitím investovaného kapitálu. Je formou vyjádření zisku, která v tržní ekonomice slouží jako hlavní kritérium pro alokaci kapitálu.

➤ Rentabilita aktiv (Return On Assets)

$$ROA = \frac{EBIT}{\text{Aktiva}}$$

Jedná se o důležitý ukazatel, který měří výkonnost neboli produkční sílu podniku. Použitím EBIT v čitateli je možné měřit výkonnost podniku bez vlivu zadlužení a daňového zatížení.

➤ **Rentabilita vlastního kapitálu (Return On Equity)**

$$\text{ROE} = \frac{\text{Čistý zisk (EAT)}}{\text{Vlastní kapitál}}$$

Měřením rentability vlastního kapitálu lze vyjádřit výnosnost kapitálu vloženého vlastníky podniku. Výsledek ukazatele by se měl pohybovat alespoň několik procent nad dlouhodobým průměrem úročení dlouhodobých vkladů. Kladný rozdíl mezi úročením vkladů a rentabilitou se nazývá prémie za riziko. Je odměnou vlastníkům, kteří podstupují riziko.

➤ **Rentabilita provozních výnosů (Return On Sales)**

$$\text{ROS} = \frac{\text{EBIT}}{\text{provozní výnosy}}$$

Zisk v čitateli zlomku může mít podobu zisku po zdanění, zisku před zdaněním nebo EBIT. Ukazatel vyjadřuje ziskovou marži, která je důležitým ukazatelem pro hodnocení úspěšnosti podnikání. Zisk je vztažen k provozním výnosům jako nejdůležitější položce výnosů u nefinančních společností. Pro srovnání ukazatele mezi podniky lze doporučit využití EBIT, aby hodnocení nebylo ovlivněno různou kapitálovou strukturou a v případě podniků z různých zemí i odlišnou mírou zdanění. (Knápková, Pavelková, 2010)

Ukazatele zadluženosti

Ukazatele zadluženosti slouží jako indikátory výše rizika, které podnik nese při daném poměru a struktuře vlastního kapitálu a cizích zdrojů. Je zřejmé, že čím vyšší zadluženost podnik má, tím vyšší riziko na sebe bere, protože musí být schopen své závazky splácet bez ohledu na to, jak se mu právě daří.

➤ **Celková zadluženost** =
$$\frac{\text{cizí zdroje}}{\text{celkový kapitál}}$$

Ukazatel celkové zadluženosti nám charakterizuje finanční úroveň firmy. Ukazuje nám míru využití cizího kapitálu vůči veškerým zdrojům financování podniku. Vyšší hodnoty tohoto ukazatele značí riziko pro věřitele, zejména pro banku.

$$\text{➤ Úrokové krytí} = \frac{\text{EBIT}}{\text{nákladové úroky}}$$

Ukazatel charakterizuje výši zadluženosti pomocí schopnosti podniku splácet úroky. Pokud má ukazatel hodnotu 1, znamená to, že podnik vytvořil zisk, který je dostatečný pro splácení úroků věřitelům, ale na stát v podobě daní a především na vlastníka v podobě čistého zisku už nic nezbylo. Doporučená hodnota tohoto ukazatele je vyšší než 5. (Knápková, Pavelková, 2010)

Ukazatele likvidity

Ukazatele likvidity nám avizují, jak si na tom stojí firma ve vztahu ke svým krátkodobým závazkům; tedy jak rychle je schopna své závazky splácet.

$$\text{➤ Běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

Ukazatel nám říká, kolika korunami z našich celkových oběžných aktiv je pokryta 1 Kč našich krátkodobých závazků, neboli kolikrát jsme schopni uspokojit naše věřitele, kdybychom v určitém momentě přeměnili tato oběžná aktiva na hotovost. Doporučená hodnota ukazatele je v rozmezí 1,5 – 2,5.

$$\text{➤ Pohotová likvidita} = \frac{\text{Oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

Ukazatel je „očistěn“ o ne příliš likvidní položku - zásoby. Jinak řečeno, kolika korunami našich pohledávek a hotovosti je pokryta 1 Kč našich krátkodobých závazků. Doporučená hodnota ukazatele je v rozmezí 0,7 – 1,2.

$$\text{Okamžitá likvidita} = \frac{\text{finanční majetek}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

je právem považována za nejprísnejší likvidní ukazatel, neboť nám udává schopnost zaplatit své krátkodobé závazky „ihned“ – tedy pomocí hotovosti, peněz na bankovních účtech, šeky či krátkodobými cennými papíry. Doporučená hodnota ukazatele je v rozmezí 0,2 – 0,5.

2. 3. 3. Ukazatele s použitím přidané hodnoty a výnosů

$$\text{➤ Produktivita práce} = \frac{\text{účetní přidaná hodnota}}{\text{přepočtený počet zaměstnanců}}$$

Tento ukazatel zobrazuje, jak je práce využívána k tvorbě výstupu. Změny produktivity práce odrážejí společný vliv změn vlastního kapitálu, dílčích vstupů, ale i technické, organizační a efektivnostní změny uvnitř podniku a mezi firmami, vliv úspor z rozsahu, atd. Produktivita práce pouze částečně odráží produktivitu pracovníků, pokud jde o osobnostní schopnosti pracovníků nebo intenzitu jejich úsilí. Poměr mezi výstupem a náklady práce závisí do značné míry na přítomnosti dalších vstupů. Výhodou tohoto ukazatele je snadná měřitelnost a čitelnost. Nevýhodou a omezením naopak je, že produktivita práce je dílčím měřením produktivity a odráží společný vliv ostatních faktorů, jakými jsou například technologické a další změny. (OECD Manual – Measuring Productivity, 2001).

$$\text{✓ Výkony na pracovníka} = \frac{\text{celkové výkony}}{\text{přepočtený počet zaměstnanců}}$$

Udává poměr mezi celkovými výkony podniku (tj. celý výstup podniku) a celkovým počtem pracovníků zaměstnaných v daném podniku. Nevýhodou této metody je, že často neříká o finanční situaci podniku všechno.

$$\text{✓ Poměr účetní přidané hodnoty a výkonů} = \frac{\text{účetní přidaná hodnota}}{\text{Výkony}}$$

Tento ukazatel nám vyjadřuje, kolik činnost podniku vydělává, tj. jaká je přidaná hodnota podniku na 1 Kč jeho výkonů.

3 CÍL A METODIKA PRÁCE

Cílem práce je analyzovat možnosti hodnocení výkonnosti podniku s ohledem na specifika zemědělství prostřednictvím zvoleného zemědělského podniku (Agrospol Mladá Vožice, a. s.) v Jihočeském kraji v letech 2008 až 2012. Zároveň zjistit, jak se výsledky zemědělských podniků promítají do sledování a hodnocení produkce za odvětví (CZ-NACE) v rámci regionu NUTS 3.

Diplomová práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části je charakterizováno podnikání v zemědělství a jeho rizika. Dále je uvedeno, jaké konkrétní dotace může zemědělský podnik čerpat a z jakých zdrojů jsou financovány. Poté se práce zabývá evidencí výsledků zemědělských podniků v rámci regionu, konkrétně statistickými výkazy, které musí zemědělské podniky vyplňovat a také tím, jak jsou dále zpracovávány, vykazovány a prezentovány. Pro následné zhodnocení výkonnosti podniku je definován pojem finanční analýza a některé její ukazatele.

V praktické části je představen vybraný zemědělský podnik, kterým je Agrospol Mladá Vožice, a. s., a jeho postavení v rámci regionu NUTS 3 Jihočeský kraj. Dále se diplomová práce věnuje charakterizování zemědělství Jihočeského kraje prostřednictvím vybraných ukazatelů a porovnání jeho výsledků se zemědělstvím v celé České republice. Pro zhodnocení hospodaření vybraného podniku jsou vypočítány vybrané ukazatele finanční analýzy a ukazatele produktivity práce za roky 2008 až 2012. Dále jsou porovnány některé výsledky výkonnosti vybraného zemědělského podniku s regionálními výstupy v odvětvovém členění (CZ-NACE).

Základní informace o podniku jsou získány z výpisu z obchodního rejstříku, výroční zprávy a zpráv auditora za jednotlivé roky. Podklady pro hodnocení výkonnosti podniku byly poskytnuty ekonomickým úsekem společnosti. Jsou to data o výsledcích hospodaření čerpané z rozvahy (R) a výkazu zisku a ztráty (VZZ) za roky 2008 až 2012. Použité primární ukazatele jsou definovány v tabulce 1, použité poměrové ukazatele v tabulce 2.

Tabulka 1: Primární ukazatele

Ukazatel	Zkratka	Výpočet
Zisk před zdaněním a úroky	EBIT	VZZ (61 + 43)
Čistý zisk	EAT	VZZ 60
Aktiva	A	R 001
Oběžná aktiva	OA	R 031
Finanční majetek	FM	R 058
Vlastní kapitál	VK	R 068
Výnosy	V	VZZ (01 + 04 + 19 + 26 + 28)
Cizí kapitál	CZ	R 086
Krátkodobé závazky	KZ	R 103
Nákladové úroky	NU	VZZ 42
Výkony	VY	VZZ 04

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 2: Poměrové ukazatele

Ukazatel	Zkratka	Výpočet
Rentabilita aktiv	ROA	EBIT / A
Rentabilita vlastního kapitálu	ROE	EAT / VK
Rentabilita výnosů	ROS	EBIT / V
Celková zadluženost	CZ	CK / A
Úrokové krytí	ÚK	EBIT / NU

Zdroj: vlastní zpracování

Na závěr praktické části jsou porovnány průměrné hrubé mzdy a produktivity práce jak za vybraný zemědělský podnik, tak za zemědělství v Jihočeském kraji.

4 PRAKTICKÁ ČÁST

4. 1. Charakteristika zvoleného zemědělského podniku z hlediska postavení v rámci regionu

4. 1. 1. Představení podniku

Pro účely své diplomové práce jsem si vybrala zemědělský podnik v Jihočeském kraji
AGROSPOL MLADÁ VOŽICE a. s.

Základní údaje:

Sídlo: Dubina č. p. 550, obec Mladá Vožice, PSČ 391 43

IČ: 60850949

DIČ: CZ60850949

Předmět podnikání dle OR:

1. Zemědělská výroba na půdě, kterou společnost vlastní nebo užívá v nájmu
2. Koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej
3. Zemní práce
4. Výroba, skladování, nákup a prodej zemědělských produktů
5. Silniční motorová doprava nákladní
6. Silniční motorová doprava osobní
7. Hostinská činnost
8. Provozování vodovodů a kanalizací
9. Výroba strojů a zařízení pro zemědělství
10. Opravy pracovních strojů

11. Opravy silničních vozidel

12. Provozování čerpacích stanic s palivy a mazivy

4. 1. 2. Charakteristika vývoje zemědělského podniku

Na Mladovožicku do doby vzniku akciové společnosti AGROSPOL Mladá Vožice hospodařilo Zemědělské družstvo Mladá Vožice, které vzniklo v roce 1972 postupným sloučením nejprve 5 JZD v bezprostředním okolí Mladé Vožice, a to: JZD Mladá Vožice, JZD Řemíčov, JZD Janov, JZD Noskov a JZD Blanice. Postupně se k tomuto prosperujícímu celku přidalo JZD Vilice a JZD Běleč a později ještě JZD Hlasivo. Tento celek byl největší v okrese Tábor s výměrou přes 4 100 ha zemědělské půdy a zaměstnával téměř 500 pracovníků.

Rostlinná výroba tohoto sloučeného celku produkovala obiloviny, olejninu, brambory a v počátcích i len. V pěstování brambor bylo ZD Mladá Vožice, jak se přejmenovalo po roce 1989, největším pěstitelem v okrese s výměrou kolem 370 ha. Sklidit tuto plodinu nebylo v silách kmenových pracovníků družstva, a proto se jak na sklizni, tak i na posklizňové úpravě podíleli studenti z okolních středních škol.

Živočišná výroba se zabývala hlavně chovem skotu a prasat. V roce 1985 družstvo dokončilo v kooperaci s dalšími zemědělskými podniky z okolí velkokapacitní teletník, který později převzalo do svého majetku. V tomto provozu bylo zaměstnáno při plné kapacitě téměř 20 pracovníků včetně techniků. Tímto začíná specializace družstva na chov skotu, který měl tradici v původních družstvech se známým šlechtitelským chovem. Chov prasat byl postupně rušen pro nevyhovující výrobní kapacity a nerentabilitu.

Dne 1. dubna 1994 vznikla rozdělením Zemědělského družstva Mladá Vožice bez likvidace akciová společnost Agrospol Mladá Vožice a Zemědělské obchodní družstvo Stará Vožice, které se ovšem nezabývalo zemědělskou činností, ale vypořádávalo restituční podíly restituentů.

Zakládajícími členy akciové společnosti bylo 474 fyzických osob – akcionářů, kteří svůj restituční podíl vložili do akciové společnosti. Od té doby společnost hospodaří na cca 3 500 ha zemědělské půdy v nadmořské výšce 480 – 580 m.

4. 1. 3. Personální struktura podniku

Společnost dnes zaměstnává 54 stálých pracovníků na plný pracovní úvazek. Základními organizačními jednotkami, v nichž se uskutečňuje spojení pracovních sil a výrobních prostředků, jsou výrobní úseky:

a/ rostlinné výroby – kromě rostlinné výroby řídí i skladování zásob materiálu, opravárenské dílny a dopravu,

b/ živočišné výroby,

c/ správní úsek – řídí dále středisko závodního stravování a prodejny.

Struktura kmenových pracovníků je následující:

Ředitel akciové společnosti (předseda představenstva)	1
Technicko-hospodářští pracovníci	8
Kuchařky, prodavačka, pracovnice úklidu	6
Řidiči nákladních aut a traktorů	16
Opraváři	4
Ostatní pracovníci rostlinné výroby	2
Ošetřovatelé zvířat	11
Krmiváři	4

Po většinu roku je podnik schopen pokrýt veškeré své činnosti ve všech odvětvích vlastními pracovníky. Nejvíce zaměstnanců působí v rostlinné výrobě. V období sklizňových a posklizňových prací podnik nepokryje veškerou činnost svými pracovníky a je nucen využít dalších pracovníků, kteří pracují na základě uzavřených dohod o provedení práce nebo dohod o pracovní činnosti. Jedná se zejména o mladou pomocnou sílu.

Výhodou zaměstnávání sezónních pracovníků je značná úspora mzdových nákladů, neboť tito zaměstnanci jsou využíváni pouze v období sklizně, v ostatních částech roku postačují společnosti vlastní zaměstnanci.

Tabulka 3: Struktura mzdových nákladů v Kč

	2008	2009	2010	2011	2012
Počet zaměstnanců	62	58	55	53	52
Mzdové náklady (účet 521)	17 947 000	16 560 000	17 029 000	18 945 000	20 492 000
Náklady na SP a ZP (účet 524)	6 048 000	5 128 000	5 430 000	6 118 000	6 675 000
Osobní náklady celkem	23 995 000	21 688 000	22 459 000	25 063 000	27 167 000
Osobní náklady na 1 pracovníka	387 016	373 931	408 345	472 887	522 442

Zdroj: Výroční zprávy podniku 2008 – 2012, vlastní zpracování

Z tabulky 3 je patrný postupný pokles zaměstnanců v období let 2008 až 2012 a naopak zvýšení průměrných mzdových nákladů na 1 pracovníka. Úbytek počtu pracovníků je způsoben postupným odchodem stávajících zaměstnanců do starobního důchodu, ale i snižováním atraktivnosti práce v zemědělství pro mladé lidi, čím je zapříčiněna nutnost modernizace technologie výroby, tzn. snížení potřeby pracovních sil. Zvyšující se osobní náklady na 1 pracovníka jsou způsobeny zvyšujícím se počtem sezónních pracovníků pracujících pouze na dohodu o provedení práce nebo dohodu o pracovní činnosti. Tito pracovníci nejsou započítáváni do průměrného přepočteného počtu zaměstnanců, který je uveden v tabulce, kdežto mzdové náklady na tyto pracovníky započítány jsou.

4. 1. 4. Majetková struktura společnosti

Struktura majetku společnosti je tvořena zejména dlouhodobým hmotným majetkem a oběžným majetkem. Ke konci roku 2012 podnik vykázal dlouhodobý hmotný majetek ve výši 78 520 tis. Kč (hlavními položkami jsou samostatné movité věci zahrnující veškerou techniku, pozemky a objekty, teletník, stáje dojnic, administrativní budovy, sklady a další). Oběžná aktiva podnik vykázal k 31. prosinci 2012 ve výši 100 031 tis.

Kč (zahrnut je veškerý materiál, krmení, mladá zvířata a zboží v prodejně). Složkou oběžných aktiv jsou pohledávky, které tvoří sumu 26 198 tis. Kč, finanční majetek, zahrnující peníze v pokladně i na bankovních účtech, tvoří třetinu oběžného majetku. Majetková struktura podniku je vyčíslena v tabulce 4.

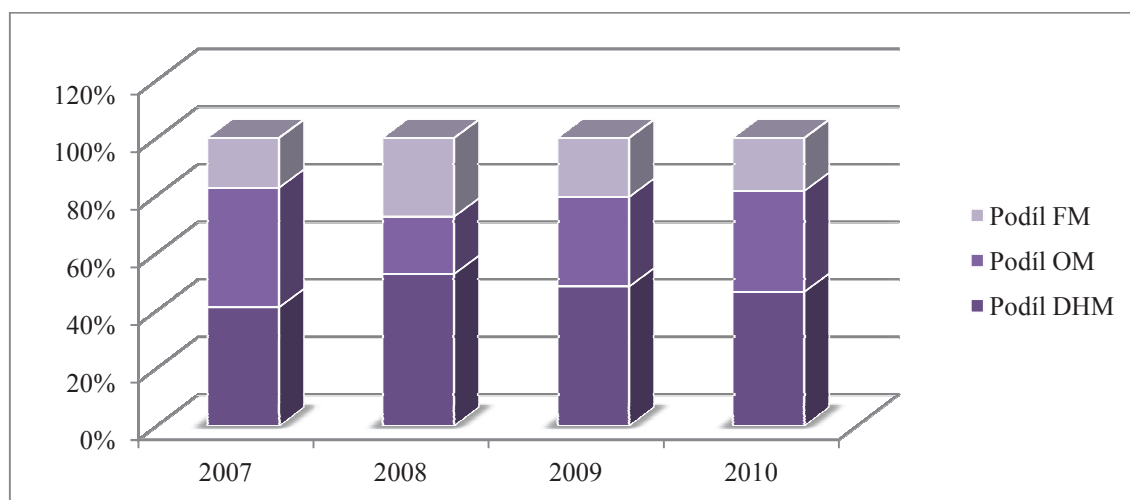
Tabulka 4: Vývoj majetkové struktury podniku (v tis. Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012
Dlouhodobý majetek	62 628	64 986	65 487	79 241	78 520
Oběžný majetek	23 604	41 718	49 225	77 948	100 031
Finanční majetek	32 371	27 433	25 857	22 685	33 196

Zdroj: Výroční zprávy podniku 2008 - 2012, vlastní zpracování

Z tabulky 4 vyplývá skokový nárůst dlouhodobého hmotného majetku v roce 2011, to bylo zapříčiněno nárůstem položky samostatných movitých věcí. V tomto roce byly pořízeny a zařazeny do užívání nové pracovní stroje, dopravní prostředky a další zařízení. Dále je vidět postupný nárůst oběžného majetku.

Obrázek 1: Vývoj struktury majetku (v %)

Zdroj: Výroční zprávy podniku 2008 – 2012, vlastní zpracování

4. 1. 5. Kapitálová struktura společnosti

Struktura kapitálu je rozdělena na vlastní a cizí zdroje financování. Podnik se snaží zvyšovat podíl vlastních zdrojů oproti cizím, které se postupně snižují. To je

zapříčiněno skutečností, že je podnik schopen financovat většinu své činnosti z vlastních zdrojů. V cizím kapitálu mají v roce 2012 největší zastoupení závazky v celkové sumě 16 641 tis. Kč. Položka vlastního kapitálu se v celém sledovaném období postupně zvyšuje z důvodu přidělů do rezervního fondu, který má hodnotu 69 682 tis. Kč.

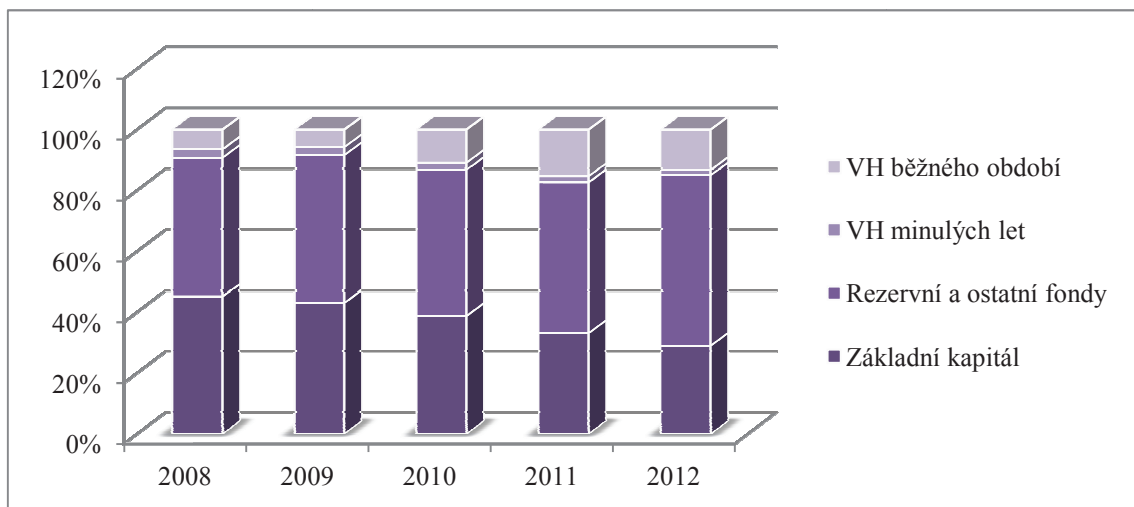
Tabulka 5: Kapitálová struktura podniku v tis. Kč

	2008	2009	2010	2011	2012
Vlastní kapitál	109 482	114 801	127 391	148 979	170 407
Cizí kapitál	26 849	21 353	13 377	16 594	16 641

Zdroj: Výroční zprávy podniku 2008 – 2012, vlastní zpracování

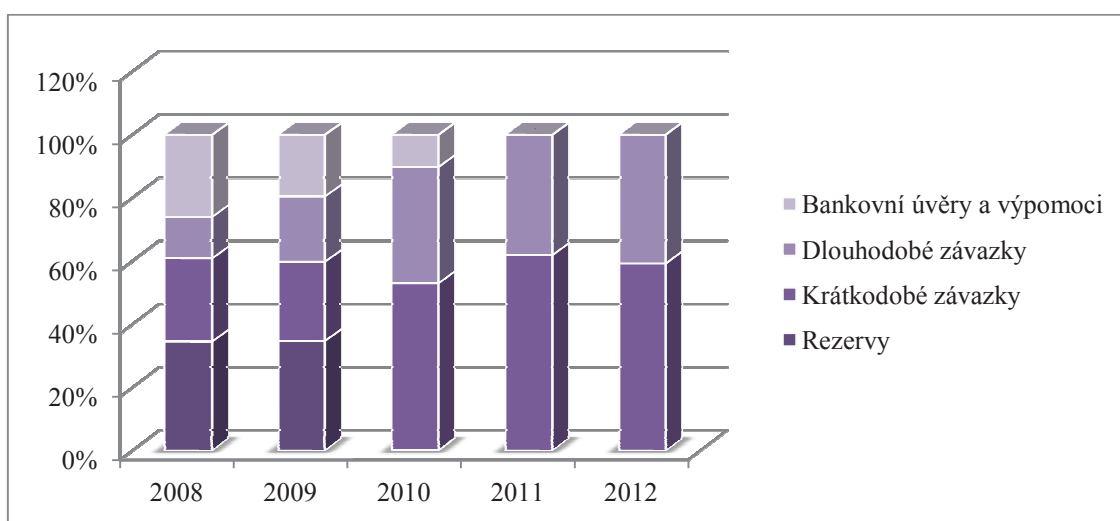
Tabulka 5 zachycuje strukturu kapitálu společnosti v letech 2008 až 2012. Detailní vývoj struktury vlastních zdrojů je vyobrazen v obrázku 2, vývoj struktury cizích zdrojů v obrázku 3. Z obrázku 2 je patrný skokový nárůst výsledku hospodaření v roce 2010 o 111 % oproti roku 2009 a další nárůst v roce 2011 o 65 %. Tento skok je způsoben zvýšením tržeb za prodej vlastních výrobků a služeb. V roce 2010 byly některé rezervy čerpány, pokud nebyly zcela vyčerpány, byly rozpuštěny z důvodu nezapočaté opravy. Pokles položky bankovních úvěrů v roce 2010 byl způsoben splacením dlouhodobého bankovního úvěru, který byl použit k financování pořízení nového traktoru JD 8330.

Obrázek 2: Vývoj struktury vlastních zdrojů podniku (v %)

Zdroj: Výroční zprávy podniku 2008 – 2012, vlastní zpracování

Obrázek 3: Vývoj struktury cizích zdrojů podniku (v %)

Zdroj: Výroční zprávy podniku 2008 – 2012, vlastní zpracování

4. 1. 6. Vývoj čerpaných dotací

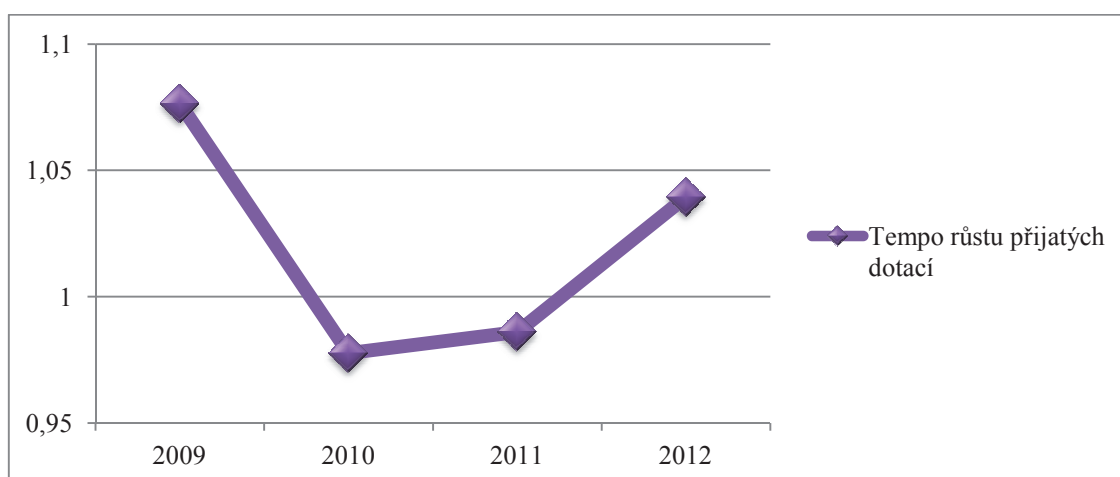
Aby byla existence zemědělských podniků udržitelná, snaží se stát a Evropská unie dopady specifík zemědělství kompenzovat pomocí dotací. V tabulce 6 jsou uvedeny celkové sumy veškerých provozních dotací, které podnik ve sledovaném období let 2008 – 2012 čerpal.

Tabulka 6: Čerpané dotace podnikem v letech 2008 – 2012 (v Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012
SAPS	10 530 388	12 712 648	14 047 038	16 219 461	18 264 519
Podpora na krávy	0	0	442 436	392 383	231 035
LFA	809 124	810 028	793 338	755 414	768 169
Přežvýkavci	1 383 932	1 211 417	1 086 072	755 053	0
Zemědělská půda	4 597 085	4 057 082	1 778 364	0	0
Dotace celkem	18 928 289	20 375 038	19 918 028	19 639 133	20 413 852

Zdroj: Výroční zprávy podniku 2008 – 2012, vlastní zpracování

Obrázek 4: Tempa růstu čerpaných dotací podnikem v letech 2008 – 2012

Zdroj: Výroční zprávy podniku 2008 – 2012, vlastní zpracování

Z uvedených údajů je vidět nepatrný výkyv v množství čerpaných dotací podnikem v letech 2008 až 2012, který je způsoben neustálým pohybem sazeb dotací, které podnik čerpá. Například sazba dotace SAPS (dotace na plochu) se v uvedeném období zvýšila z 3710 Kč / ha na 5387 Kč / ha půdy, což je o 45 %. Naopak dotace na přežvýkavce a zemědělskou půdu se ve sledovaném období neustále snižovaly. Ostatní dotace, které podnik čerpá, nezpůsobují nijak výrazné výkyvy, protože jejich celková suma tvoří pouze 10 – 15 % z celkových přijatých dotací.

4. 1. 7. Postavení vybraného podniku v rámci regionu

V tabulce 7 jsou uvedeny obhospodařované plochy zemědělskými subjekty v Jihočeském kraji, dále plocha obhospodařovaná akciovými společnostmi a vybraným podnikem. Dále jsou uvedeny procentní podíly, kterými se podílí na celkové obhospodařované ploše v Jihočeském kraji. Z uvedených údajů vyplývá, že vybraný podnik se podílí 0,84 % na obhospodařované ploše zemědělskými podniky v Jihočeském kraji. Údaje pochází ze strukturálního šetření v zemědělství (Agrocenzus 2010).

Tabulka 7: Obhospodařovaná plocha zemědělskými podniky v r. 2010

Jihočeský kraj	417 166 ha	100%
z toho:	---	---
Akciové společnosti	56 724 ha	13,60%
Agrospol Mladá Vožice a.s.	3 500 ha	0,84%

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

V tabulce 8 jsou uvedeny základní údaje o výkonnosti vybraného zemědělského podniku. Výkony podniku, zahrnující položky „Tržby z prodeje vlastních výrobků a služeb“, „Změna stavu zásob vlastní činnosti“ a „Aktivace“, jsou nejbližším srovnatelným údajem se zemědělskou produkcí, která je vykazována Českým statistickým úřadem. Výsledky podniků vykazované pomocí výkazů, jsou zařazeny podle převažující činnosti subjektu. Všechny informace pocházejí přímo z evidence vykazované jednotky. Tyto finanční ukazatele se váží přímo na účetnictví subjektu. Další položka „Účetní přidaná hodnota“ udává součet rozdílu mezi výkony a výkonovou spotřebou podniku a obchodní marží.

Tabulka 8: Vývoj přidané hodnoty, VH a výkonů společnosti (v tis. Kč)

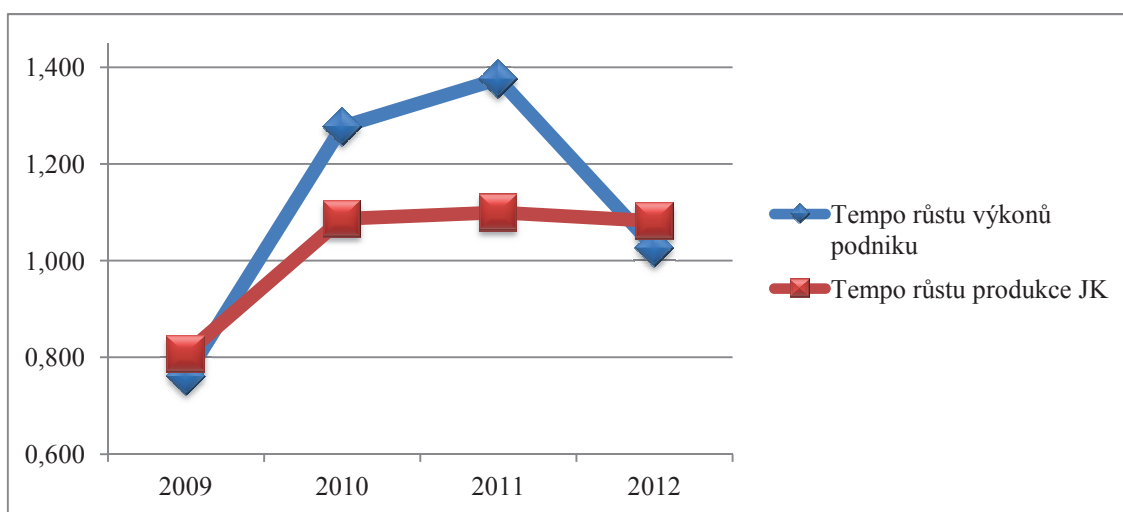
	2008	2009	2010	2011	2012
Přidaná hodnota	25 194	6 367	25 270	47 072	43 319
VH po zdanění	7 040	6 550	13 798	22 796	22 508
Výkony podniku	93 683	71 264	91 015	125 222	128 518
Produkce za JK	12 789 500	10 322 300	11 216 100	12 333 500	13 342 000
Podíl na produkci JK	0,73 %	0,69 %	0,81 %	1,02 %	0,96 %

Zdroj: Výroční zprávy podniku 2008 – 2012, vlastní zpracování

Vybraný zemědělský podnik představuje svými výkony cca 1% podíl na produkci zemědělství Jihočeského kraje. Dále jsou uvedeny údaje týkající se účetní přidané hodnoty, která v roce 2009 velice poklesla kvůli snížení výkonů podniku, když výkonová spotřeba se nijak výrazně nesnížila. Výkony podniku byly takto nízké

z důvodu špatné úrody zapříčiněné silným krupobitím. V roce 2010 se výsledek hospodaření dostal na 13 798 tis. Kč následkem rozpuštění položky rezerv ve výši 7 404 tis. Kč a zvýšení položky výkonů o 28 % oproti předcházejícímu roku. V roce 2011 vzrostla položka výkonů o 38 %, položka výkonové spotřeby vzrostla jen o 19 %, přidaná hodnota se zvýšila o 89 % oproti roku 2010. V roce 2012 podnik nezaznamenal žádné výrazné změny oproti předchozímu roku. Výsledek hospodaření po zdanění sledoval stejný trend jako položka přidaná hodnota - ostatní položky, které jej ovlivňují, se nijak významně neměnily.

Obrázek 5: Vývoj tempa růstu produkce v JK a podniku v letech 2008 - 2012

Zdroj: Výroční zprávy podniku 2008 – 2012, vlastní zpracování

V obrázku 5 se potvrzuje pravidlo, že menší celek reaguje citlivěji na výkyvy v zemědělství. Podnik zaznamenal stejný pokles produkce jako zemědělské podniky v Jihočeském kraji, v dalších letech ale rostla jeho produkce rychlejším tempem než v kraji.

4. 2. Vývoj a sledování regionálních výsledků zemědělských podniků na úrovni NUTS 3

4. 2. 1. Charakteristika zemědělství Jihočeského kraje

Jihočeši jsou tradičně zemědělským, ale i ekologicky orientovaným regionem. Každý kraj v České republice má samozřejmě svá specifika i prvenství. V rámci celé republiky je například v Jihočeském kraji největší plocha pastvin (70 tisíc hektarů), kde se pase téměř 100 tisíc kusů zvířat. V kraji se chová také vysoký počet koní – nejvíce pak v okresech České Budějovice a Písek. Region se může pyšnit největším počtem narozených koní v zemi (žije tu 928 hříbat do tří let). V kraji zaměřeném na zemědělství hospodaří na většině půdy právnické osoby, především jsou to družstva. Na tuto formu vlastnictví připadá třetina obhospodařované půdy, což je po kraji Vysočina druhý nejvyšší podíl. Z jihočeských okresů převažuje družstevní forma hospodaření především na Písecku, připadá tu na družstevníky 65 ze 100 hektarů obhospodařované půdy. Naproti tomu velmi nízké zastoupení družstev má okres Český Krumlov, kde převažuje hospodaření společností s ručením omezením. Prachatice zase bodují s vysokým podílem půdy v hospodaření fyzických osob. Do hospodaření kraje zasahují ovšem i negativní vlivy. Tlak na snižování chovu prasat na mezinárodní úrovni byl důvodem, že se stav v kraji snížil za posledních deset let o 60 procent.

V tabulce 9 jsou uvedeny počty registrovaných ekonomických subjektů a zemědělských subjektů v České republice a dle regionů k 31. 12. 2012 z veřejné databáze. Jsou zde vyjádřeny procentní podíly zemědělských podniků z celkových ekonomických subjektů dle krajů. Zdrojem údajů je veřejná databáze vedená Českým statistickým úřadem, tato databáze obsahuje veškeré ekonomické subjekty, které mají svou podnikatelskou činnost zaregistrovanou. V České republice má zaregistrováno svou zemědělskou činnost celkem 47 903 subjektů, což tvoří 1,76 % ze všech ekonomických subjektů. V Jihočeském kraji je zaregistrováno 4 727 zemědělských subjektů, což představuje třetí nejvyšší podíl zemědělských subjektů ze všech ekonomických subjektů v kraji, a to 2,95 %.

Tabulka 9: Počet ekonomických a zemědělských subjektů v ČR k 31. 12. 2012

	Subjekty celkem	Zemědělské podniky	Z toho zemědělské podniky v %
Česká republika	2 727 654	47 903	1,76%
Hlavní město Praha	544 840	695	0,13%
Středočeský kraj	323 025	5 251	1,63%
Jihočeský kraj	160 091	4 727	2,95%
Plzeňský kraj	147 750	2 860	1,94%
Karlovarský kraj	83 103	659	0,79%
Ústecký kraj	179 126	2 125	1,19%
Liberecký kraj	119 908	1 882	1,57%
Královéhradecký kraj	135 372	2 951	2,18%
Pardubický kraj	115 333	2 627	2,28%
Kraj Vysočina	106 578	4 303	4,04%
Jihomoravský kraj	294 308	9 808	3,33%
Olomoucký kraj	135 201	2 291	1,69%
Zlínský kraj	138 269	3 782	2,74%
Moravskoslezský kraj	244 750	3 942	1,61%

Zdroj: Český statistický úřad (www.czso.cz)

V tabulce 10 jsou uvedeny počty registrovaných zemědělských subjektů dle krajů a jejich rozdělení dle rozlohy zemědělské půdy. Údaje pochází z veřejné databáze, která obsahuje veškeré ekonomické subjekty, které mají svoji podnikatelskou činnost zaregistrovanou, ale nemusí se jí věnovat, což vysvětluje počet podniků, které neobhospodařují žádnou půdu. Nejvíce zemědělských podniků obhospodařuje půdu v rozmezí do 5 ha. V Jihočeském kraji jsou nejvíce zemědělské podniky s rozlohou půdy v rozmezí do 5 ha půdy a v rozmezí od 10 do 50 ha půdy.

Tabulka 10: Počet subjektů dle rozlohy zemědělské půdy k 31. 12. 2012

ČR, kraje, okresy	Celkem	z toho s rozlohou zemědělské půdy (ha)						
		žádná	0 - 4,99	5 - 9,99	10 - 49,99	50 - 99,99	100- 499,99	500 a více
Česká republika	47 903	1 949	24 288	5 443	9 248	2 419	2 754	1 802
Praha	695	48	259	95	167	43	63	20
Středočeský	5 251	244	1 943	685	1 263	364	477	275
Jihočeský	4 727	286	1 871	548	1 129	331	354	208
Plzeňský	2 860	178	858	409	811	222	238	144
Karlovarský	659	45	150	83	183	52	80	66
Ústecký	2 125	130	725	259	511	136	246	118
Liberecký	1 882	56	804	310	458	109	94	51
Královéhradecký	2 951	128	1 323	366	684	157	182	111
Pardubický	2 627	123	1 227	348	516	142	154	117
Vysočina	4 303	201	1 960	445	967	298	241	191
Jihomoravský	9 808	190	7 737	491	752	212	242	184
Olomoucký	2 291	131	951	280	560	111	128	130
Zlínský	3 782	49	2 409	570	497	92	89	76
Moravskoslezský	3 942	140	2 071	554	750	150	166	111

Zdroj: Český statistický úřad (www.czso.cz)

V tabulce 11 jsou uvedeny počty zemědělských subjektů podle právní formy. Zdrojem údajů je strukturální šetření v zemědělství Agrocensus provedené naposledy v roce 2010. Jsou stanoveny prahové hodnoty pro zařazení zemědělského subjektu do tohoto strukturálního šetření. Kvůli vyloučení některých zemědělských subjektů, které mají svou činnost zaregistrovanou, ale nesplňují stanovené prahové hodnoty, se liší počty

zemědělských subjektů uvedených v tabulce 9 (hodnoty z veřejné databáze) a následující tabulce 11 (hodnoty z Agrocenzu). Nezahrnuté zemědělské subjekty jsou ty, které jsou nevýznamné, a nijak významně neovlivňují výsledky v zemědělství.

Tabulka 11: Počet zemědělských subjektů dle právní formy k 30. 9. 2010

Území, kraj	Zemědělské subjekty	v tom podle právní formy					
		FO	z toho zemědělský podnikatel – fyzická osoba	PO	z toho		
					s. r. o.	a. s.	družstvo
Česká republika	22 864	19 781	15 329	3 083	1 751	649	527
Praha	66	48	32	18	10	-	1
Středočeský	3 031	2 582	2 131	449	270	85	67
Jihočeský	2 638	2 250	1 852	388	232	51	93
Plzeňský	1 764	1 526	1 297	238	143	58	25
Karlovarský	429	349	280	80	65	5	4
Ústecký	1 324	1 157	914	167	124	19	13
Liberecký	1 037	907	632	130	85	22	14
Královéhradecký	1 535	1 344	1 101	191	96	58	28
Pardubický	1 339	1 153	903	186	82	62	32
Vysočina	2 137	1 847	1 597	290	124	62	97
Jihomoravský	3 448	3 020	1 941	428	245	107	58
Olomoucký	1 173	977	799	196	83	51	53
Zlínský	1 394	1 241	811	153	87	35	22
Moravskoslezský	1 549	1 380	1 039	169	105	34	20

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

V tabulce 11 jsou uvedeny pouze hlavní kategorie právních forem zemědělských podniků. V kategorii fyzických osob nejsou uvedeny osoby podnikající do 1. 5. 2009 jako „samostatně hospodařící rolník“, tyto fyzické osoby dříve takto evidované se musely přeregistrovat podle zákona č. 252/1997 Sb. o zemědělství. Dále nejsou uvedeny fyzické osoby provozující pouze drobné pěstitelské a chovatelské činnosti nepodléhající registraci (tj. bez IČ) a zahraniční osoby. V kategorii právnických osob nejsou uvedeny ostatní typy obchodních společností - např. komanditní a veřejná obchodní společnost, dále státní podniky. Z uvedených údajů je zřejmé, že převažuje počet fyzických osob nad právnickými jak za celé zemědělství, tak i v Jihočeském kraji.

V tabulce 12 jsou zobrazeny údaje o struktuře zemědělské produkce za celé zemědělství v České republice v letech 2008 až 2012. Produkce se oceňuje v základní ceně, tj. částkou, kterou výrobce obdrží od kupujícího za jednotku jím vyprodukovaného zboží a služeb, plus dotace na výrobek minus odvedené daně na výrobek. Položka nezemědělské vedlejší činnosti zahrnuje činnosti zemědělského odvětví, které jsou úzce spjaté se zemědělskou výrobou, ale nejsou účetně sledovány samostatně; nelze je tedy oddělit od hlavní zemědělské činnosti.

Tabulka 12: Struktura zemědělské produkce v ČR a JK (v mil. Kč)

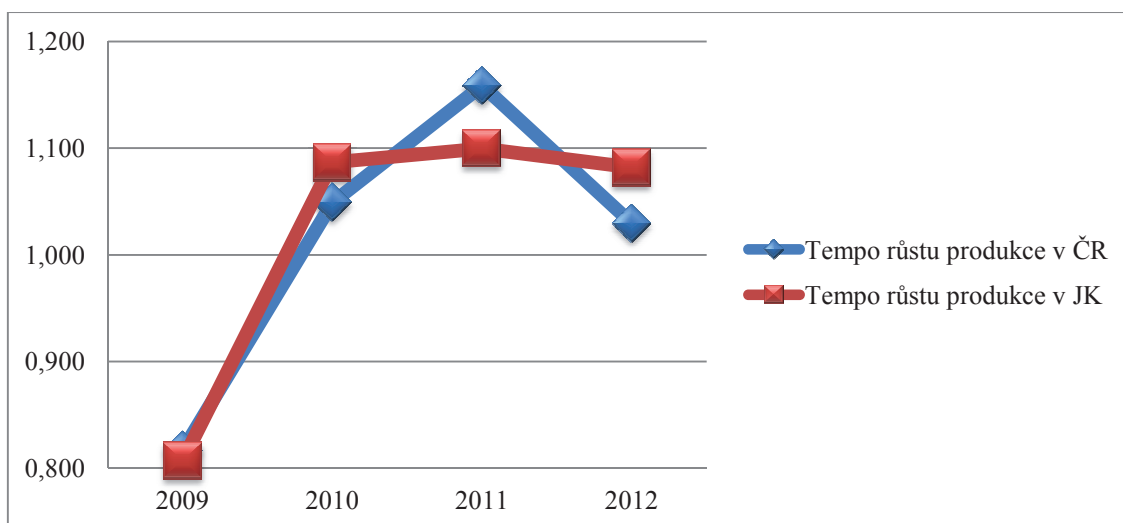
	2008	2009	2010	2011	2012
Česká republika:					
Rostlinná produkce	62 508,9	51 114,9	56 950,9	70 252,0	71 806,2
Živočišná produkce	52 416,7	42 401,9	40 889,8	43 416,6	45 017,4
Produkce zemědělských služeb	2 656,7	2 602,1	2 708,6	2 727,6	3 082,2
Nezemědělské vedlejší činnosti	2 193,8	1 696,7	2 056,5	2 483,3	2 468,2
Produkce celkem	119 776,1	97 815,5	102 605,8	118 879,5	122 374,0
Jihočeský kraj:					
Rostlinná produkce	5 598,0	4 470,2	5 028,3	6 342,4	7 058,9
Živočišná produkce	6 818,9	5 473,3	5 418,9	5 292,1	5 504,2

Produkce zemědělských služeb	264,1	220,5	419,2	422,1	477,0
Nezemědělské vedlejší činnosti	108,6	158,2	349,8	276,9	301,9
Produkce celkem	12 789,5	10 322,3	11 216,1	12 333,5	13 342,0

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Vývoj zemědělské produkce je převážně ovlivňován rostlinnou výrobou, která ji tvoří více než z 50 %. Zemědělská produkce rostla po celé sledované období, výjimkou byl rok 2009. Hodnoty produkce jsou ovlivňovány indexem cen zemědělských výrobců, který se skládá z indexu rostlinné výroby a indexu živočišné výroby.

Obrázek 6: Tempa růstu zemědělské produkce v ČR a JK v letech 2008 – 2012

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

V obrázku 6 je vyobrazen vývoj temp růstu zemědělské produkce celkem za zemědělství v České republice a v Jihočeském kraji v letech 2008 – 2012 v běžných cenách. Z obrázku je zřetelný výrazný propad zemědělské produkce v roce 2009 jak v celém zemědělství, tak i v Jihočeském kraji, dále pak růst produkce v letech následujících. V roce 2012 se snížilo tempo růstu produkce v obou sledovaných oblastech.

V následující tabulce jsou zobrazeny hodnoty hrubé přidané hodnoty v mil. Kč za celé národní hospodářství, Jihočeský kraj, dále za podrobnější celky týkající se zemědělství v období let 2008 – 2012 v běžných cenách. Údaje o hrubé přidané hodnotě v Jihočeském kraji nejsou k dispozici v podrobnějším členění.

Tabulka 13: Vývoj HPH v ČR a JK za jednotlivé oddíly (v mil. Kč)

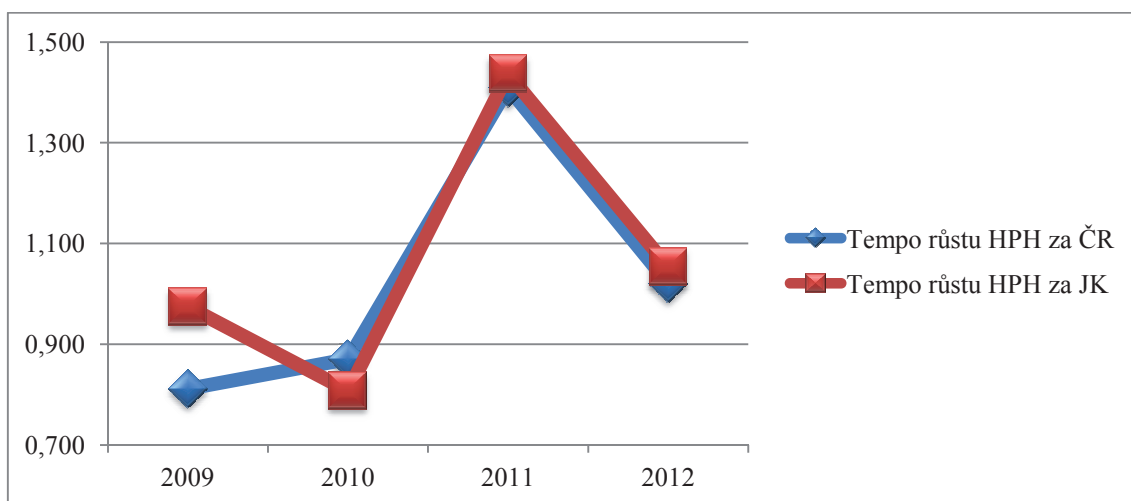
	2008	2009	2010	2011	2012
Česká republika:					
HPH	3 479 922	3 390 231	3 420 298	3 444 465	3 451 737
HPH za oddíl A	80 293	65 122	56 659	79 814	81 421
HPH za oddíl 01 Rostlinná a živočišná výroba, myslivost	57 928	46 864	36 543	53 439	53 393
HPH ze zemědělství	30 869	19 132	24 436	35 435	34 151
Jihočeský kraj:					
HPH	177 055	176 598	176 116	175 632	177 806
HPH za oddíl A	7 613	7 417	5 988	8 606	9 068

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Hrubá přidaná hodnota se vyvíjela za ČR a zemědělství stejným trendem, pokles v roce 2009 střídá růst v letech následujících, jedinou výjimkou je rok 2012, kdy HPH v zemědělství nepatrně poklesla. Oddíl A – zemědělství, lesnictví a rybářství tvoří ve sledovaném období podíl 1,6 – 2,3 % z celé hrubé přidané hodnoty. Oddíl 01 – rostlinná, živočišná výroba a myslivost tvoří na hodnotě oddílu A ve sledovaném období podíl od 40 do 70 %. Oddíl zemědělství tvoří na hodnotě oddílu A podíl od 30 do 45 %. V Jihočeském kraji tvoří oddíl A – zemědělství, lesnictví a rybářství ve sledovaném období podíl 4 – 5 % z celé hrubé přidané hodnoty kraje.

Pro porovnání konzistentních ukazatelů jsem vybrala tempa růstu hrubé přidané hodnoty za oddíl A - Zemědělství, lesnictví a rybářství jak za Českou republiku, tak za Jihočeský kraj.

Obrázek 7: Tempa růstu HPH za oddíl A v ČR a JK (2008 – 2012)

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Z obrázku 7 je patrné, že se hrubá přidaná hodnota za tento oddíl vyvíjela velmi podobně jak v kraji, tak v republice. Jediný rozdíl byl v roce 2009, kdy v Jihočeském kraji nepoklesla hrubá přidaná hodnota tak výrazně jako v celé republice.

Dalším ukazatelem je produktivita práce. V tabulce 14 jsou uvedeny potřebné údaje pro její výpočet. Je uvedena hrubá přidaná hodnota a přepočtený počet pracovníků za oddíl A – zemědělství, lesnictví, rybářství za Českou republiku i Jihočeský kraj.

Tabulka 14: Produktivita práce v ČR a JK v letech 2008 – 2012

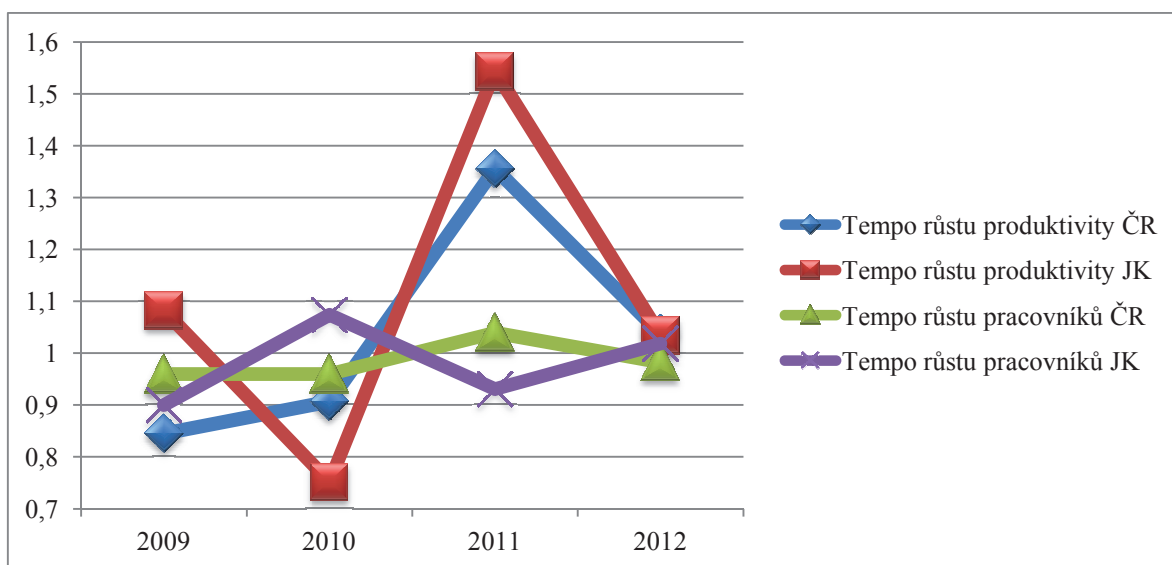
	2008	2009	2010	2011	2012
Česká republika:					
HPH : oddíl A (v mil. Kč)	80 293	65 122	56 659	79 814	81 421
Počet pracovníků za oddíl A	174 705	167 641	160 846	167 147	164 273
Produktivita práce (tis. Kč /1 pracovník)	459,59	388,46	352,26	477,51	495,64
Jihočeský kraj					
HPH: oddíl A (v mil. Kč)	7 613	7 417	5 988	8 606	9 068
Počet pracovníků za oddíl A	18 000	16 200	17 400	16 200	16 500

Produktivita práce (tis. Kč / 1 pracovník)	422,94	457,84	344,14	531,23	549,58
---	--------	--------	--------	--------	--------

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Poměr hrubé přidané hodnoty na 1 pracovníka zaznamenal nejnižší hodnotu v roce 2010, to bylo způsobeno výrazným poklesem hrubé přidané hodnoty za oba celky. Rok 2011 byl pro zemědělství výrazně úspěšnější než roky předešlé, což zapříčinilo opětovný nárůst hrubé přidané hodnoty, potažmo i produktivity práce. Vývoj počtu pracovníků ve sledovaném období nepatrně kolísal jak v Jihočeském kraji, tak za celou republiku, což mělo také vliv na vývoj produktivity práce. Produktivita práce je výrazně vyšší v Jihočeském kraji než za celý oddíl v republice. V obrázku 8 je zobrazen vývoj počtu pracovníků a produktivity práce za oba celky.

Obrázek 8: Tempa růstu produktivity práce a počtu pracovníků v ČR a JK

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Tempa růstu produktivity práce se vyvíjely stejným směrem za oba uvedené celky, v Jihočeském kraji reagoval ukazatel citlivěji na změny v zemědělství, než za celou republiku. Změny počtu pracovníků byly opět výraznější v Jihočeském kraji.

4. 3. Analýza výkonnosti zemědělského podniku

4. 3. 1. Analýza rentability

V této části analýzy se budu zabývat výnosností vložených prostředků do podnikatelské činnosti. Zvolenými ukazateli jsou: rentabilita aktiv, rentabilita vlastního kapitálu a rentabilita tržeb (tabulka 15).

Tabulka 15: Ukazatele rentability

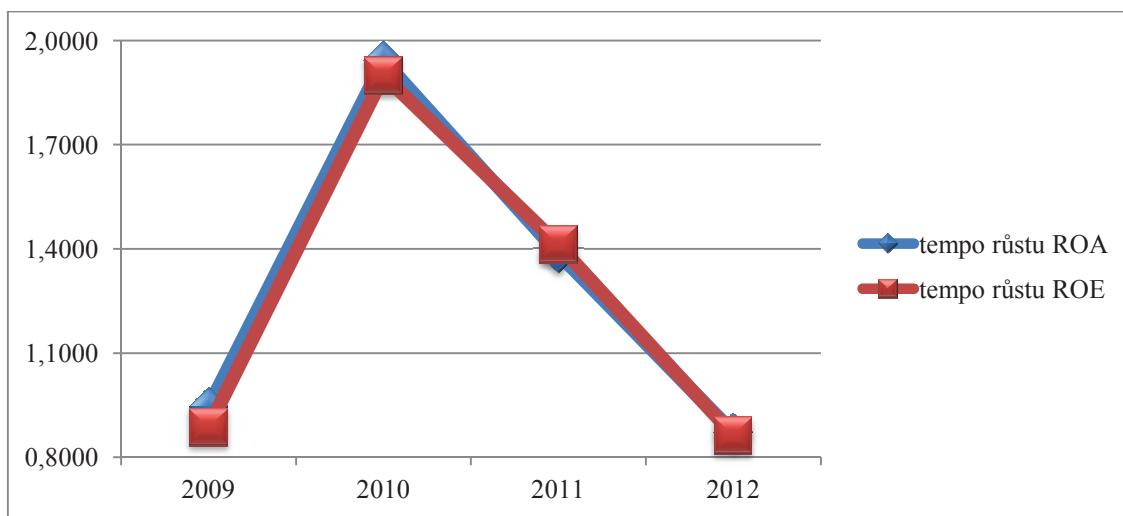
Rentabilita aktiv					
	2008	2009	2010	2011	2012
EBIT (Kč)	9 151 000	8 636 000	17 347 000	28 269 000	27 819 000
Aktiva (Kč)	136 332 000	136 154 000	140 768 000	165 573 000	187 048 000
ROA	6,71 %	6,34 %	12,32 %	17,07 %	14,87 %
Rentabilita vlastního kapitálu					
EAT (Kč)	7 040 000	6 550 000	13 798 000	22 796 000	22 508 000
VK (Kč)	109 477 000	114 801 000	127 391 000	148 979 000	170 407 000
ROE	6,43 %	5,71 %	10,83 %	15,30 %	13,21 %
Rentabilita výnosů					
Výnosy (Kč)	123 015 000	109 871 000	116 692 000	150 212 000	161 008 000
ROS	7,44 %	7,86 %	14,87 %	18,75 %	17,28 %

Zdroj: vlastní zpracování

Rentabilita celkového kapitálu je základním měřítkem rentability, jinak řečeno výnosnosti. Poměřuje zisk (před zdaněním a úroky) s celkovými aktivy investovanými do podnikatelské činnosti. Ukazatel nás informuje o tom, jaká část zisku byla vygenerována z investovaného kapitálu. Ve sledovaném období můžeme vidět, že celková aktiva byla navýšena o cca 51 mil. Kč hlavně v posledních dvou letech. Hodnota EBIT ve sledovaném období výrazně narostla, výjimkou růstu byly roky 2009 a 2012, kdy EBIT nepatrně poklesl a s ním i hodnota ROA. Rentabilita vlastního

kapitálu vyjadřuje reprodukci kapitálu vloženého akcionáři či vlastníky. Vlastníci posuzují vytvořený zisk jako odměnu z investovaného kapitálu. Tento ukazatel zajímá především akcionáře, ale i vedení podniku, které je zodpovědné za správu majetku podniku. Z výše uvedené tabulky je vidět v letech 2008 až 2012 nárůst vlastního kapitálu ze 109 477 000 Kč na 170 407 000 Kč, což je nárůst o 56 %. Dále ve sledovaném období rostl čistý zisk podniku a s ním i výnosnost vlastního kapitálu, jedinou výjimkou byl rok 2009, který byl pro zemědělce nepříliš úspěšným. Ukazatel ROE vzrostl z 6,43 % na 13,21 %. Tento ukazatel udává, kolik korun zisku připadne na jednu korunu vlastního kapitálu. V uvedených letech můžeme ve vývoji provozních výnosů vidět jejich pokles v roce 2009, po zbytek období tyto výnosy rostly. Hodnota EBIT ve sledovaném období výrazně narostla, výjimkou růstu byly roky 2009 a 2012, kdy EBIT nepatrně poklesl. Důvodem skokového růstu EBITu v letech 2010 a 2011 byl nárůst cen komodit. Poprvé v historii se zkombovala vysoká úroda s vysokou cenou, a to několik let po sobě, zatímco dříve platila rovnice vysoká úroda = nízká výkupní cena komodit.

Obrázek 9: Tempa růstu rentability aktiv a vlastního kapitálu

Zdroj: vlastní zpracování

Z obrázku 9 vyplývá, že ukazatel rentability aktiv a rentability vlastního kapitálu se ve sledovaném období let 2008 až 2012 vyvíjely stejným tempem. Slabý pokles v roce 2009 střídá skokový nárůst v roce následujícím, který v roce 2011 mírně poklesl a v dalším roce klesal dál.

4. 3. 2. Analýza zadluženosti

V analýze zadluženosti je vyčíslen ukazatel celkové zadluženosti a úrokového krytí (tabulka 16). Ukazatel celkové zadluženosti je důležitý především pro věřitele podniku, kteří preferují jeho nízké hodnoty. Čím vyšší je jeho hodnota, tím vyšší je riziko věřitelů. Ukazatel je ovšem nutné posuzovat z hlediska celého podniku a struktury cizího kapitálu. Pro držitele kmenových akcií může být vysoká hodnota tohoto ukazatele přijatelná, pokud je při ní schopný dosáhnout vyššího procenta rentability než procenta úroků placených z cizího kapitálu. Ukazatel úrokového krytí je jeden z klíčových ukazatelů pro ratingové agentury. Čím vyšší hodnoty ukazatel nabývá, tím vyšší je jeho schopnost platit náklady spojené s využíváním cizího kapitálu. Za mez mezi investicí a spekulací bývá považována hodnota 3 ukazatele.

Tabulka 16: Ukazatele zadluženosti

	2008	2009	2010	2011	2012
Ukazatel celkové zadluženosti:					
Cizí zdroje	26 855 000	21 353 000	13 377 000	16 594 000	16 641 000
Aktiva	136 332 000	136 154 000	140 768 000	165 573 000	187 048 000
Celková zadluženost	19,70%	15,68%	9,50%	10,02%	8,90%
Ukazatel úrokového krytí:					
EBIT	9 151 000	8 636 000	17 347 000	28 169 000	27 819 000
Nákladové úroky	650 000	487 000	284 000	93 000	-
Úrokové krytí	14,08	17,73	61,08	302,89	x

Zdroj: vlastní zpracování

Poměr cizích zdrojů a aktiv, ukazatel celkové zadluženosti (věřitelského rizika), udává finanční úroveň společnosti. Ve sledovaném období se snižovaly cizí zdroje podniku a s nimi i celková zadluženost. V roce 2012 byl tento ukazatel 8,90 %. Poměr EBIT a nákladových úroků, ukazatel úrokového krytí, vyjadřuje, kolikrát je podnik schopen hradit své nákladové úroky. Čím je hodnota tohoto ukazatele vyšší, tím lépe pro podnik i pro věřitele. Nejnižší vypočtená hodnota byla v roce 2008 14,08, další roky klesaly

nákladové úroky až na nulu v roce 2012 a hodnota ukazatele se neustále mnohonásobně zvyšovala.

4.3.3. Analýza likvidity

Ukazatele likvidity nám napovídají o tom, jak je na tom firma ve vztahu ke krátkodobým závazkům, tedy jak rychle je schopna svoje závazky splácet. Uvedeme si nejčastější ukazatele likvidity: běžná, pohotová a okamžitá likvidita (tabulka 17).

Tabulka 17: Ukazatele likvidity

	2008	2009	2010	2011	2012
Oběžná aktiva	64 962 000	60 940 000	66 875 000	77 948 000	100 031 000
Krátkodobé závazky	7 068 000	5 349 000	7 065 000	10 281 000	9 864 000
Běžná likvidita	9,19	11,39	9,47	7,58	10,14
OA - zásoby	41 316 000	30 169 000	37 320 000	46 400 000	59 394 000
Pohotová likvidita	5,85	5,64	5,28	4,51	6,02
Finanční majetek	24 090 000	19 151 000	17 585 000	22 685 000	33 196 000
Okamžitá likvidita	3,41	3,58	2,49	2,21	3,37

Zdroj: vlastní zpracování

Běžná likvidita říká, kolika korunami z našich celkových oběžných aktiv je pokryta 1 Kč krátkodobých závazků, neboli kolikrát jsme schopni uspokojit věřitele, kdybychom v určitém momentě přeměnili tato oběžná aktiva na hotovost. Doporučená hodnota ukazatele je v rozmezí 1,5 – 2,5. Hodnoty v podniku byly ve sledovaném období několikanásobně vyšší, pohybovaly se v rozmezí 7,5 – 11,3. Pohotová likvidita je „očistěna“ o nepříliš likvidní položku - zásoby. Jinak řečeno, kolika korunami našich pohledávek a hotovosti je pokryta 1 Kč našich krátkodobých závazků. Doporučená hodnota ukazatele je 0,7 – 1,2. Vypočtené hodnoty v podniku se pohybovaly v rozmezí 4,5 – 6. Okamžitá likvidita je považována za nejprísnejší likvidní ukazatel, neboť nám udává schopnost zaplatit své krátkodobé závazky „ihned“ – tedy pomocí hotovosti,

peněz na bankovních účtech, šeky či krátkodobými cennými papíry. Doporučená hodnota ukazatele je 0,2 – 0,5. Hodnoty v podniku v období let 2008 až 2012 byly v rozmezí 2,2 – 3,6. Vypočtené hodnoty v podniku ve sledovaném období veškerých forem likvidity několikanásobně převyšovaly doporučené hodnoty těchto ukazatelů.

4. 4. 4. Analýza produktivity práce

Analýza produktivity práce je jedním z častých ukazatelů v podnikové praxi. V ní se vyprodukované výkony podniku měří k počtu pracovníků, to se rovná produktivitě práce v Kč na jednoho pracovníka za určité období, nejčastěji za rok.

V jednofaktorové analýze poměrujeme určitou veličinu vždy pouze k jednomu faktoru – např. objem vyrobených výrobků za hodinu práce, tržby na 1 pracovníka, atd., a srovnáváme s předchozím obdobím nebo s konkurencí, abychom zjistili odchylky od předchozího vývoje.

Tabulka 18: Ukazatele produktivity práce

	2008	2009	2010	2011	2012
Výkony podniku	93 683 000	71 624 000	91 015 000	125 222 000	128 518 000
Počet pracovníků	62	58	55	53	52
Výkony na pracovníka	1 511 016	1 234 897	1 654 818	2 362 679	2 471 500
Účetní přidaná hodnota (ÚPH)	25 194 000	6 367 000	25 270 000	47 072 000	43 319 000
ÚPH na pracovníka	406 355	109 776	459 455	888 151	833 058
ÚPH + dotace	45 122 289	26 742 038	45 188 029	66 711 133	63 732 852
ÚPH + dotace na pracovníka	727 779	461 070	821 601	1 258 701	1 225 632
ÚPH na 1 Kč výkonů	0,27	0,09	0,28	0,38	0,34

Zdroj: vlastní zpracování

První ukazatel vyjadřuje výkony podniku připadající na jednoho pracovníka. Jeho hodnoty ve sledovaném období neustále rostly, z důvodu růstu výkonů podniku, jedinou

výjimkou byl rok 2009. V tomto roce podnik postihlo historicky největší krupobití, které způsobilo škody za cca 20 mil. Kč, které byly z větší části kompenzovány pojišťovnou. Dalším důvodem poklesu výkonů byla nejnižší výkupní cena mléka za několik let - oproti roku 2008 tato cena klesla o 2 Kč na 5,79 Kč / 1 litr mléka, což způsobilo ztrátu cca 2 mil. Kč. V roce 2012 byla hodnota tohoto ukazatele vyšší o 64 % než v roce 2008. Další dva ukazatele vyjadřují podíl účetní přidané hodnoty, popř. zvýšené o přijaté provozní dotace, na jednoho pracovníka. V roce 2009 poklesla přidaná hodnota podniku, z důvodu výrazného poklesu výkonů podniku, i když hodnota výkonové spotřeby se změnila jen nepatrně oproti minulému roku, a tudíž i hodnota těchto ukazatelů. V roce 2011 a 2012 se podařilo zkombinovat velkou úrodu s vysokými výkupními cenami komodit, což zapříčinilo vysoký nárůst podnikových tržeb potažmo výkonů podniku a účetní přidané hodnoty. Čerpané dotace se ve sledovaném období nijak dramaticky nelišily, a tudíž nijak zvláště neovlivňovaly vývoj ukazatelů. Poslední ukazatel poměřuje účetní přidanou hodnotu podniku s jejími výkony. Jedná se o ukazatel, který nám říká, kolik činnost podniku vydělává, neboli jaká je přidaná hodnota podniku na 1 Kč jeho výkonů. Tento ukazatel se pohyboval v období let 2008 až 2012 v rozmezí od 0,09 do 0,38.

4. 4. Hodnocení výkonnosti zemědělského podniku v souvislosti s regionálními výstupy v odvětvovém členění (CZ-NACE)

Existuje pouze několik málo ukazatelů, které mohou být použity pro porovnání výkonnosti zemědělského podniku s výstupy za odvětví. Srovnání je možné provést např. pomocí ukazatele produktivity práce (tabulka 20), průměrných hrubých mezd (tabulka 19) nebo vývoje produkce a výkonů podniku.

4. 4. 1. Porovnání průměrných mezd

V tabulce 19 porovnáme průměrné hrubé měsíční mzdy ve vybraném zemědělském podniku s průměrnými hrubými mzdami v Jihočeském kraji za oddíl A – zemědělství, lesnictví, rybářství za období let 2008 až 2012.

Tabulka 19: Průměrné hrubé měsíční mzdy (v Kč)

	2008	2009	2010	2011	2012
Oddíl A - zemědělství, lesnictví a rybářství	17 524	17 437	18 066	18 506	19 568
Agrospol Mladá Vožice, a.s.	24 122	23 793	25 802	29 788	32 840

Zdroj: www.czso.cz, vlastní zpracování

Z tabulky 19 je vidět, že průměrná hrubá měsíční mzda je v podniku na mnohem vyšší úrovni než průměrná mzda v Jihočeském kraji za oddíl A - zemědělství, lesnictví, rybářství. Tato průměrná hrubá mzda v podniku převyšuje průměrnou mzdu za JK o 40 - 60 %.

4. 4. 2. Porovnání produktivity práce

V této kapitole budeme porovnávat vývoj produktivity práce v zemědělství v Jihočeském kraji a ve vybraném zemědělském podniku v letech 2008 až 2012.

Tabulka 20: Produktivita práce v podniku a v Jihočeském kraji

	2008	2009	2010	2011	2012
Jihočeský kraj					
Produktivita práce (tis. Kč / 1 pracovník)	422,94	457,84	344,14	531,23	549,58
Agrospol Mladá Vožice, a. s.					
Produktivita práce (tis. Kč / 1 pracovník)	406,36	109,78	459,46	888,15	833,06

Zdroj: vlastní zpracování

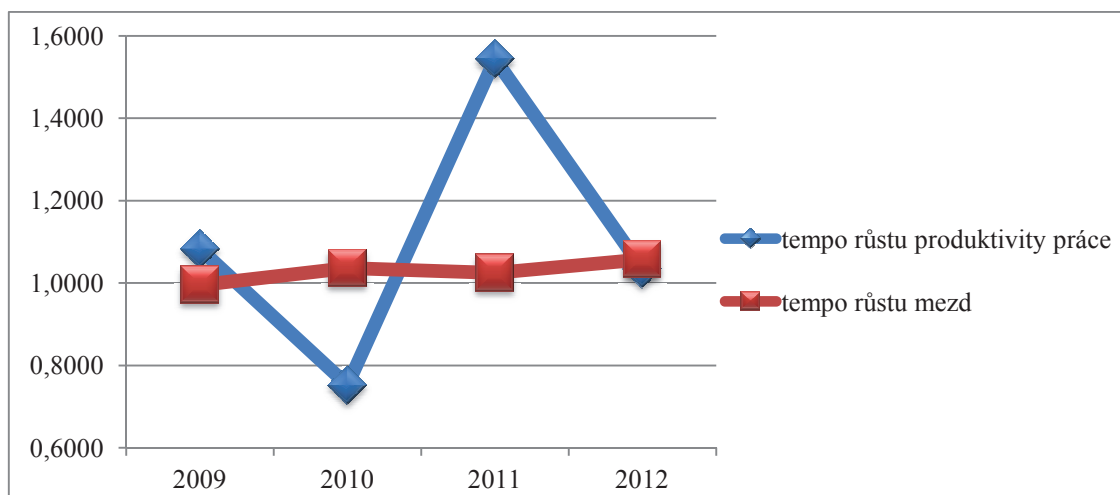
V tabulce 20 jsou uvedeny hodnoty hrubé přidané hodnoty za oddíl A – zemědělství, lesnictví, rybářství připadající na jednoho pracovníka, tj. hodnoty produktivity práce. Tyto hodnoty jsou ovlivněny dalšími zahrnutými odvětvími, nejen zemědělstvím. Údaje pouze za zemědělství, nejsou bohužel na krajské úrovni Českým statistickým úřadem zveřejňovány. Dále jsou uvedeny hodnoty produktivity práce ve vybraném zemědělském podniku, vypočítané také jako podíl účetní přidané hodnoty a počtu pracovníků. Je zřejmé, že celé odvětví za Jihočeský kraj neprodělávalo ve sledovaném období takové výkyvy, jako vybraný podnik. Produktivita práce v JK poklesla v roce

2010 a v dalších letech neustále rostla. Zatímco hodnota tohoto ukazatele ve vybraném zemědělském podniku výrazně poklesla v roce 2009, což bylo způsobeno velkým snížením účetní přidané hodnoty, z důvodu poklesu výkonů kvůli ničivému krupobití. V roce 2010 se vrátila na předešlou úroveň, a v dalších dvou letech výrazně narostla. Příčinou byl skokový nárůst výkonů podniku a tudíž i účetní přidané hodnoty.

4. 4. 3. Porovnání vývoje mezd a produktivity práce

V následujícím grafu jsou znázorněna tempa růstu produktivity práce a průměrných hrubých mezd za oddíl A – zemědělství, lesnictví a rybářství v Jihočeském kraji.

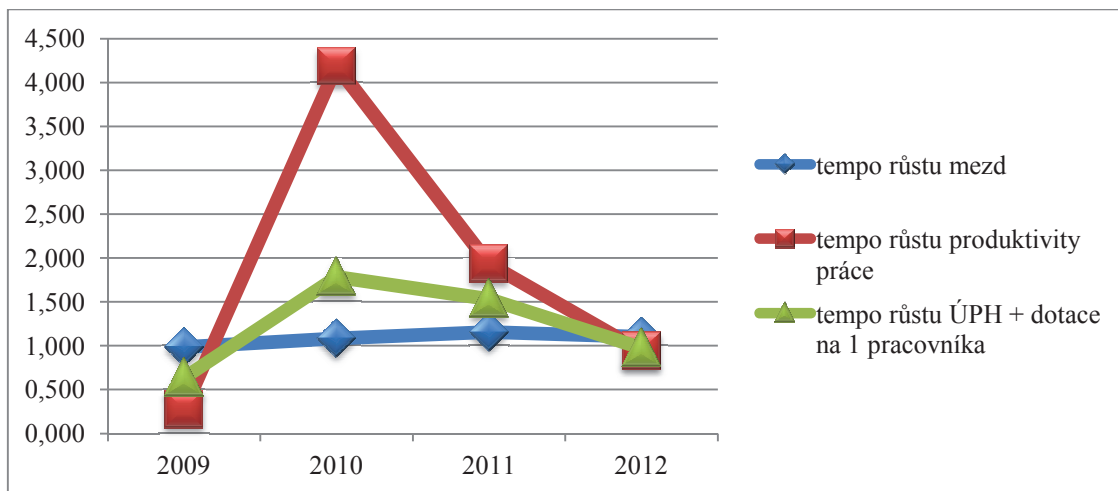
Obrázek 10: Tempa růstu produktivity práce a mezd za oddíl A v JK (2008 – 2012)

Zdroj: vlastní zpracování

Úroveň průměrných mezd by měla být přímo ovlivněna produktivitou práce, se zvyšujícím se ukazatelem produktivity práce může být v podniku zvyšována úroveň mezd. Pokud by byly mzdy zvyšovány se snižující se produktivitou práce, rostla by mzdová nákladovost a začala by klesat rentabilita podniku. Také je nutné zmínit fakt nižší úrovně mezd v zemědělství v porovnání s ostatními odvětvími.

**Obrázek 11: Tempa růstu produktivity práce, mezd a účetní přidané hodnoty
zvýšené o dotace na pracovníka v období 2008 – 2012 ve sledovaném podniku**

Zdroj: vlastní zpracování

Z výše uvedeného grafu je vidět neustálý nepatrný nárůst průměrných mezd, který je opodstatněn růstem produktivity práce ve sledovaném období, pomineme-li skokový pokles přidané hodnoty v roce 2009, který byl způsoben hlavně nepřízní počasí. Kdyby se toto tvrzení nepotvrdilo, znamenalo by to, že podnik zvyšuje mzdy svým pracovníkům, aniž by se zvyšovala produktivita práce, to by znamenalo růst mzdové, potažmo i celkové nákladovosti, což by způsobilo snižování rentability podniku.

5 ZÁVĚR

Cílem této práce bylo analyzovat možnosti hodnocení výkonnosti vybraného zemědělského podniku v Jihočeském kraji s ohledem na specifika zemědělství. Analýza byla provedena pro dosažené výsledky hospodaření v časové řadě let 2008 až 2012. Dalším cílem bylo zjistit, jak se výsledky zemědělských podniků promítají do sledování hodnocení produkce odvětví (CZ-NACE) v rámci regionu NUTS 3 a případně upozornit na možná problematická místa při tomto sledování.

Z veřejně přístupných dat, která jsou k dispozici za zemědělství, se dozvíme spoustu údajů, ale většinou jen na republikové úrovni. Jsou jimi například: struktura rostlinné i živočišné produkce v podrobném členění, produkce zemědělských služeb, nezemědělské vedlejší činnosti, mezispotřeba v podrobném členění, hrubá přidaná hodnota, spotřeba fixního kapitálu, čistá přidaná hodnota (vše v peněžních jednotkách). Dále i údaje o náhradách zaměstnancům, daních a dotacích na výrobu, čistém provozním přebytku, atd.

Na krajské úrovni už není tolik dat veřejně k dispozici, z regionálního zemědělského účtu zjistíme pouze strukturu rostlinné a živočišné produkce v podrobném členění, produkci zemědělských služeb, nezemědělské vedlejší činnosti a produkci zemědělského odvětví celkem (vše v peněžních jednotkách). Údaje o hrubé přidané hodnotě je nutné hledat v jiné publikaci, je jí regionální statistická ročenka, kde nalezneme hrubou přidanou hodnotu za oddíl A - zemědělství, lesnictví, rybářství, tedy už nikoliv pouze za zemědělství. Vykázané hodnoty jsou ovlivněny i ostatními odvětvími, které jsou zahrnuty. Informace o počtu pracovníků v regionu a o jejich průměrné hrubé měsíční mzdě získáme také pouze za oddíl A - zemědělství, lesnictví, rybářství.

Mnou vybraný zemědělský podnik představuje cca 1% podíl ve struktuře zemědělství v Jihočeském kraji, jak co se týče produkce, tak i obhospodařované zemědělské plochy. Z analýzy výkonnosti vybraného zemědělského podniku vyšly výborné hodnoty veškerých vypočítaných ukazatelů, což vypovídá o výběru „zdravého“ podniku, i když tyto ukazatele nelze porovnat s ostatními zemědělskými podniky v regionu, protože výsledky ukazatelů, které jsou k dispozici na webových stránkách Českého statistického úřadu, pojednávají pouze o sklizni, porážkách hospodářských zvířat, produkci, spotřebě a cenách. Jediným mým doporučením je, aby podnik držel menší pohotovou zásobu

peněz a zkusil je lépe zhodnocovat. Silnou stránkou společnosti je vysoká výnosnost vložených prostředků financování.

Podařilo se zmapovat zveřejňované informace o zemědělství, jejich periodicitu a celý proces předávání informací od zemědělských podniků. Výstupy zveřejňované ČSÚ na úrovni regionu NUTS 3 jsou nedostatečné k využití zemědělskými podniky pro porovnání jejich vývoje v rámci regionu. Ukazatele, které byly v této práci porovnávány, což jsou výkony podniku a zemědělská produkce, nejsou totožné. Především u podniků s větším podílem nezemědělských činností mohou být údaje o jejich výkonech zkreslené. Žádné vhodnější ukazatele pro srovnávání však bohužel nejsou vykazovány.

Výsledkem mé práce je zjištění, že ačkoliv podniky mají povinnosti vyplňovat desítky statistických výkazů, tak podrobné informace jsou k dispozici pouze na republikové úrovni, a čím jdeme do podrobnějších celků, tím informací výrazně ubývá.

6 SUMMARY

The aim of this thesis was to analyse the options of business productivity evaluation of the selected agricultural company in South Bohemia with regard to the agriculture specifics. The economic results achieved in years from 2008 to 2012 were used for the analysis. Another goal was to determine, how the economic results of the agricultural companies affect the monitoring of sector productivity evaluation (CZ-NACE) within the region NUTS 3, and alternatively to point out the possible problematical areas throughout the monitoring.

By analyzing the selected company great results of all calculated indicators were discovered, which means that a financially healthy company was chosen. However, we cannot compare the indicators with other agricultural companies in the region, because all the generally accessible results of the indicators deal only with harvest, slaughter, produce and consumption and prices.

The result of my thesis is the finding that when the companies are obligated to fill in the dozens of statistical reports, the detailed information are available only at the national level. The more we go into greater depth, the more information is on the considerable decrease. It follows that the problematical part of the monitored data is the impossibility to ascertain the company and whether its results are in accordance with the other agricultural companies' development within the region NUTS 3.

7 PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY

GRÜNWALD, R. (2001). *Analýza finanční důvěryhodnosti podniku*. Praha: EKOPRESS, s. r. o.

KNÁPKOVÁ, A., & PAVELKOVÁ, D. (2010). *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. Praha: Grada Publishing, a. s.

KONVALINKA, P. (2007). *Právní normy a dotace v ekologickém zemědělství: odborná monografie*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v ČB.

Kurešová, P. (2012). *Vliv dotací na hospodaření zemědělského podniku* (Bakalářská práce). České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích.

Measuring productivity: measurement of aggregate and industry-level productivity growth ; OECD manual [online]. Paris: OECD, 2001 [cit. 2012-04-09]. Dostupné z: <<http://www.oecd.org/dataoecd/59/29/2352458.pdf>>.

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR (2004): *Koncepce agrární politiky ČR pro období po vstupu do EU (2004–2013)*. Praha: MZe, [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: <<http://eagri.cz/public/eagri/ministerstvo-zemedelstvi/koncepce-a-strategie/koncepce-agrarni-politiky-cr-2004-2013.html>>.

NEUMANN, P. (2004): *Společná zemědělská politika EU: vznik, vývoj a reformy, mezinárodní komparace*. Praha: Oeconomica. ISBN 80-245-0814-1.

POTUŽÁKOVÁ, Z. (2010): *Vliv Lisabonské strategie na trhy práce*. In: *Současná Evropa*, Praha: Oeconomica, č. 1. ISSN 1804-1280.

SYNEK, M., & KISLINGEROVÁ, E. (2010). *Podniková ekonomika*. Praha: C. H. Beck.

ŠTOLBOVÁ, M., HLAVSA, T., & MAUR, P. (2008). *Dopady plateb LFA na ekonomické výsledky zemědělských podniků a návrhy na diferenciaci sazeb*. Praha: Výzkumný ústav zemědělské ekonomiky.

Internetové zdroje:

www.czso.cz

www.eagri.cz

8 SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Primární ukazatele	29
Tabulka 2: Poměrové ukazatele	29
Tabulka 3: Struktura mzdových nákladů v Kč	33
Tabulka 4: Vývoj majetkové struktury podniku (v tis. Kč).....	34
Tabulka 5: Kapitálová struktura podniku v tis. Kč	35
Tabulka 6: Čerpané dotace podnikem v letech 2008 – 2012 (v Kč).....	36
Tabulka 7: Obhospodařovaná plocha zemědělskými podniky v r. 2010	38
Tabulka 8: Vývoj přidané hodnoty, VH a výkonů společnosti (v tis. Kč)	38
Tabulka 9: Počet ekonomických a zemědělských subjektů v ČR k 31. 12. 2012	41
Tabulka 10: Počet subjektů dle rozlohy zemědělské půdy k 31. 12. 2012	42
Tabulka 11: Počet zemědělských subjektů dle právní formy k 30. 9. 2010	43
Tabulka 12: Struktura zemědělské produkce v ČR a JK (v mil. Kč).....	44
Tabulka 13: Vývoj HPH v ČR a JK za jednotlivé oddíly (v mil. Kč)	46
Tabulka 14: Produktivita práce v ČR a JK v letech 2008 – 2012.....	47
Tabulka 15: Ukazatele rentability	49
Tabulka 16: Ukazatele zadluženosti	51
Tabulka 17: Ukazatele likvidity.....	52
Tabulka 18: Ukazatele produktivity práce.....	53
Tabulka 19: Průměrné hrubé měsíční mzdy (v Kč)	55
Tabulka 20: Produktivita práce v podniku a v Jihočeském kraji.....	55

9 SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Vývoj struktury majetku (v %)	34
Obrázek 2: Vývoj struktury vlastních zdrojů podniku (v %).....	35
Obrázek 3: Vývoj struktury cizích zdrojů podniku (v %)	36
Obrázek 4: Tempa růstu čerpaných dotací podnikem v letech 2008 – 2012	37
Obrázek 5: Vývoj tempa růstu produkce v JK a podniku v letech 2008 - 2012	39
Obrázek 6: Tempa růstu zemědělské produkce v ČR a JK v letech 2008 – 2012	45
Obrázek 7: Tempa růstu HPH za oddíl A v ČR a JK (2008 – 2012).....	47
Obrázek 8: Tempa růstu produktivity práce a počtu pracovníků v ČR a JK	48
Obrázek 9: Tempa růstu rentability aktiv a vlastního kapitálu	50
Obrázek 10: Tempa růstu produktivity práce a mezd za oddíl A v JK (2008 – 2012) ...	56
Obrázek 11: Tempa růstu produktivity práce, mezd a účetní přidané hodnoty zvýšené o dotace na pracovníka v období 2008 – 2012 ve sledovaném podniku	57

10 SEZNAM PŘÍLOH

Souhrnný zemědělský účet

Regionální zemědělský účet

Čtvrtletní výkaz pro ekonomické subjekty vybraných produkčních odvětví (P 3-04 (b))

Tab. 1. Souhrnný zemědělský účet - předběžné výsledky účtu výroby za rok 2012 v mil. Kč
Economic Accounts for Agriculture - Preliminary Accounts of The Production Account in 2012, million CZK

Kód <i>Item</i>	Ukazatel	v běžných cenách <i>current prices</i>	ve stálých cenách 2000 <i>constant prices 2000</i>	Description
01	OBILOVINY (včetně osiva)	32 445,9	20 981,7	CEREALS (including seeds)
01.1	Pšenice a špalda	17 488,2	11 257,6	Wheat and spelt
01.2	Žito a souřež	724,6	385,7	Rye and meslin
01.3	Ječmen	7 802,7	4 929,6	Barley
01.4	Oves a letní směsky	729,2	430,0	Oats and summer cereal mixtures
01.5	Kukuřice na zmo	4 724,4	3 499,8	Grain maize
01.7	Ostatní obiloviny	976,8	478,9	Other cereals
02	TECHNICKÉ PLODINY	19 197,8	12 742,7	INDUSTRIAL CROPS
02.1	Olejnata semena a olejnaté plody (včetně osiva)	14 989,1	8 035,4	Oil seeds and oleaginous fruits (including seeds)
02.2	Bílkovinné plodiny (včetně osiva)	256,9	182,0	Protein crops (including seeds)
02.4	Cukrová řepa	3 114,4	3 748,9	Sugar beet
02.5	Ostatní technické plodiny	837,4	776,4	Other industrial crops
03	PÍCNINY	10 106,7	9 287,4	FORAGE PLANTS
04	ZELENINA A ZAHRADNICKÉ PRODUKTY	5 109,9	3 988,0	VEGETABLES AND HORTICULTURAL PRODUCTS
04.1	Čerstvá zelenina	1 477,8	1 328,7	Fresh vegetables
04.2	Sazenice a květiny	3 632,1	2 659,3	Plants and flowers
05	BRAMBORY (včetně sadby)	1 903,6	2 813,4	POTATOES (including seeds)
06	OVOCE	1 280,7	1 105,7	FRUITS
06.1	Čerstvé ovoce	1 280,7	1 105,7	Fresh fruit
07	VÍNO ¹⁾	774,0	611,3	WINE ¹⁾
09	OSTATNÍ ROSTLINNÉ PRODUKTY	755,3	652,0	OTHER CROP PRODUCTS
10	ROSTLINNÁ PRODUKCE (01 AŽ 09)	71 574,0	52 182,2	CROP OUTPUT (01 TO 09)
11	ZVÍŘATA	21 907,0	20 588,1	ANIMALS
11.1	Skot	6 680,7	5 831,2	Cattle
11.2	Prasata	9 317,7	9 471,9	Pigs
11.4	Ovce a kozy	75,1	104,3	Sheep and goats
11.5	Drůbež	5 809,7	5 160,1	Poultry
11.6	Ostatní zvířata	23,8	20,5	Other animals
12	ŽIVOČIŠNÉ PRODUKTY	23 112,8	22 534,7	ANIMAL PRODUCTS
12.1	Mléko	20 511,8	20 246,3	Milk
12.2	Vejce	2 564,2	2 257,5	Eggs
12.3	Ostatní živočišné produkty	36,8	31,0	Other animal products
13	ŽIVOČIŠNÁ PRODUKCE (11+12)	45 019,8	43 122,8	ANIMAL OUTPUT (11+12)
14	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÝCH VÝROBKŮ (10+13)	116 593,8	95 305,0	AGRICULTURAL GOODS OUTPUT (10+13)
15	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÝCH SLUŽEB	2 782,2	1 285,5	AGRICULTURAL SERVICES OUTPUT
16	ZEMĚDĚLSKÁ PRODUKCE (14+15)	119 375,9	96 590,5	AGRICULTURAL OUTPUT (14+15)
17	NEZEMĚDĚLSKÉ VEDLEJŠÍ ČINNOSTI (NEODDĚLITELNÉ)	2 452,0	2 003,4	NON-AGRICULTURAL SECONDARY ACTIVITIES (INSEPARABLE)
17.1	Zpracování zemědělských výrobků	2 112,6	1 713,0	Processing of agricultural products
17.2	Jiné neoddělitelné vedlejší činnosti (výrobky a služby)	339,4	290,3	Other inseparable secondary activities (goods and services)
18	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÉHO ODVĚTVÍ (10+13+15+17)	121 828,0	98 593,9	OUTPUT OF THE AGRICULTURAL 'INDUSTRY' (10+13+15+17)
19	MEZISPOTŘEBA CELKEM	88 312,1	68 594,5	TOTAL INTERMEDIATE CONSUMPTION

Tab. 1. Souhrnný zemědělský účet - předběžné výsledky účtu výroby za rok 2012 v mil. Kč

Economic Accounts for Agriculture - Preliminary Accounts of The Production Account in 2012, million CZK

Kód <i>Item</i>	Ukazatel	v běžných cenách <i>current prices</i>	ve stálých cenách 2000 <i>constant prices 2000</i>	Description
19.1	Osivo a sadba	3 906,7	2 760,6	<i>Seeds and planting stock</i>
19.2	Energie;maziva	13 873,9	9 076,0	<i>Energy; lubricants</i>
19.3	Hnojiva a prostředky zlepšující půdu	6 529,2	4 057,1	<i>Fertilisers and soil improvers</i>
19.4	Prostředky na ochranu rostlin a pesticidy	5 490,3	6 094,0	<i>Plant protection products and pesticides</i>
19.5	Veterinární náklady	2 915,5	1 929,5	<i>Veterinary expenses</i>
19.6	Krmiva	30 963,6	24 923,8	<i>Animal feedingstuffs</i>
19.6/2	krmiva nakupovaná mimo zemědělské odvětví	16 608,3	12 975,8	<i>feedingstuffs purchased from outside the agricultural industry</i>
19.6/3	krmiva vyrobená a spotřebovaná uvnitř podniku	14 355,3	11 948,0	<i>feedingstuffs produced and consumed by the same holding</i>
19.7	Údržba strojů a zařízení	3 900,4	3 269,2	<i>Maintenance of materials</i>
19.8	Údržba budov	3 235,4	2 789,0	<i>Maintenance of buildings</i>
19.9	Zemědělské služby	2 782,2	1 285,5	<i>Agricultural services</i>
19.10	Finanční zprostředkovatelské služby nepřímo měřené (FISIM)	740,0	455,9	<i>Financial intermediation services indirectly measured (FISIM)</i>
19.11	Ostatní výrobky a služby	13 974,8	11 954,1	<i>Other goods and services</i>
20	HRUBÁ PŘIDANÁ HODNOTA V ZÁKLADNÍCH CENÁCH (18-19)	33 515,9	29 999,3	<i>GROSS VALUE ADDED AT BASIC PRICES (18- 19)</i>
21	SPOTŘEBA FIXNÍHO KAPITÁLU	14 973,0	12 975,8	<i>FIXED CAPITAL CONSUMPTION</i>
22	ČISTÁ PŘIDANÁ HODNOTA V ZÁKLADNÍCH CENÁCH (20-21)	18 542,8	17 023,6	<i>NET VALUE ADDED AT BASIC PRICES (20-21)</i>

1) vinné hrozny určené k výrobě vína

1) grapes used for production of table wine

Tab. 15. Regionální zemědělský účet za rok 2012 v mil. Kč - kraj: JIHOČESKÝ
Regional Account for Agriculture in 2012, million CZK - region: JIHOČESKÝ

Kód	Ukazatel	v běžných cenách	ve stálých cenách 2000	Description
Item		current prices	constant prices 2000	
01	OBILOVINY (včetně osiva)	3 155,6	2 009,5	CEREALS (including seeds)
01.1	Pšenice a špalda	1 710,1	1 114,8	Wheat and spelt
01.2	Žito a sourež	121,6	64,4	Rye and meslin
01.3	Ječmen	733,7	468,5	Barley
01.4	Oves a letní obilné směsky	171,7	100,2	Oats and summer cereal mixtures
01.5	Kukuřice na zrno	219,1	162,9	Grain maize
01.7	Ostatní obiloviny	199,5	98,7	Other cereals
02	TECHNICKÉ PLODINY	1 665,2	876,0	INDUSTRIAL CROPS
02.1	Olejnata semena a olejnaté plody (včetně osiva)	1 608,2	828,0	Oil seeds and oleaginous fruits (including seeds)
02.1/1	Semen o řepky a řepice	1 577,5	805,7	Rape and turnip rape seed
02.1/2	Slunečnice	2,9	2,0	Sunflower
02.1/3	Sojové boby	0,2	0,3	Soya
02.1/4	Ostatní olejnin y	27,6	20,1	Other oleaginous products
02.2	Luskoviny (včetně osiva)	18,5	13,5	Protein crops (including seeds)
02.4	Cukrovka	0,0	0,0	Sugar beet
02.5	Ostatní technické plodiny	38,6	34,6	Other industrial crops
02.5/1	Přádné rostliny	0,9	0,9	Fibre plants
02.5/2	Chmel	0,0	0,0	Hops
02.5/3	Ostatní technické plodiny: ostatní	37,7	33,7	Other industrial crops: others
03	PÍCNINY	1 516,8	1 366,8	FORAGE PLANTS
03.1	Krmná kukuřice	615,8	573,4	Fodder maize
03.2	Krmné okopaniny (včetně krmné řepy)	0,5	0,5	Fodder root crops (including forage beet)
03.3	Ostatní píce	900,6	792,9	Other forage plants
04	ZELENINA A ZAHRADNICKÉ PRODUKTY	322,5	240,7	VEGETABLES AND HORTICULTURAL PRODUCTS
04.1	Čerstvá zelenina	21,0	18,1	Fresh vegetables
04.1/1	Květák	0,0	0,0	Cauliflower
04.1/2	Rajčata	0,2	0,2	Tomatoes
04.1/3	Ostatní čerstvá zelenina	20,8	17,9	Other fresh vegetables
04.2	Sazenice a květiny	301,5	222,6	Plants and flowers
05	BRAMBORY (včetně sadby)	280,1	421,0	POTATOES (including seeds)
06	OVOCE	80,5	70,4	FRUITS
06.1	Čerstvé ovoce	80,5	70,4	Fresh fruit
06.1/1	Stolní jablka	51,0	43,2	Dessert apples
06.1/2	Stolní hrušky	1,5	1,2	Dessert pears
06.1/3	Broskve	0,0	0,0	Peaches
06.1/4	Ostatní čerstvé ovoce	27,9	26,0	Other fresh fruit
07	VÍNO ¹⁾	0,0	0,0	WINE ¹⁾
09	OSTATNÍ ROSTLINNÉ PRODUKTY	38,2	34,0	OTHER CROP PRODUCTS
10	ROSTLINNÁ PRODUKCE (01 AŽ 09)	7 058,9	5 018,4	CROP OUTPUT (01 TO 09)
11	ZVÍŘATA	2 694,6	2 504,9	ANIMALS
11.1	Skot	982,4	856,1	Cattle
11.2	Prasata	952,8	968,6	Pigs
11.4	Ovce a kozy	9,3	14,0	Sheep and goats
11.5	Drůbež	746,5	663,0	Poultry
12	ŽIVOČIŠNÉ PRODUKTY	2 809,6	2 729,1	ANIMAL PRODUCTS
12.1	Mléko	2 378,3	2 349,5	Milk
12.2	Vejce	426,7	375,6	Eggs
13	ŽIVOČIŠNÁ PRODUKCE (11+12)	5 504,2	5 234,0	ANIMAL OUTPUT (11+12)
15	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÝCH SLUŽEB	477,0	220,4	AGRICULTURAL SERVICES OUTPUT
17	NEZEMĚDĚLSKÉ VEDLEJŠÍ ČINNOSTI (NEODDĚLITELNÉ)	301,9	252,5	NON-AGRICULTURAL SECONDARY ACTIVITIES (INSEPARABLE)
17.1	ZPRACOVÁNÍ ZEMĚDĚLSKÝCH PRODUKTŮ	202,8	167,9	PROCESSING OF AGRICULTURAL PRODUCTS
17.2	OSTATNÍ NEODDĚLITELNÉ VEDLEJŠÍ ČINNOSTI (VÝROBK Y A SLUŽBY)	99,0	84,7	OTHER INSEPARABLE SECONDARY ACTIVITIES (GOODS AND SERVICES)
18	PRODUKCE ZEMĚDĚLSKÉHO ODVĚTVÍ (10+13+15+17)	13 342,0	10 725,4	OUTPUT OF THE AGRICULTURAL 'INDUSTRY' (10+13+15+17)

1) vinné hrozny určené k výrobě vína

1) grapes used for production of wine

Smazat

Odeslat

Kontrola

Čtvrtletní výkaz pro ekonomické subjekty vybraných produkčních odvětví

P 3-04 (b)

Registrováno
ČSÚ ČV 34/14
ze dne 22. 5.2013
IKF 501214

kalendářní čtvrtletí 2014

Nekonsolidované výsledky podle ČÚS

Výkaz je součástí Programu statistických zjišťování na rok 2014. Podle zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů, je zpravodajská jednotka povinna poskytnout všechny požadované údaje. Ochrana důvěrnosti údajů je zaručena zákonem. Děkujeme za spolupráci.

Vyplněný výkaz doručte **za 1. čtvrtletí do 15. 4. 2014,**
za 2. čtvrtletí do 15. 7. 2014, za 3. čtvrtletí do 15. 10. 2014 a za 4. čtvrtletí do 15. 1. 2015
příslušné krajské správě ČSÚ

Formuláře výkazů, elektronický sběr dat, registry, číselníky a aktuální statistické informace na: **www.vykazy.cz**

Zpracovatel: Šafářová Vladislava

E-mail: vladislava.safarova@czso.cz Telefon: 377612185

E-mail pro doručení výkazu: epv-pm@czso.cz ID datové schránky : 2gfaasy

Adresa: Krajská správa ČSÚ v Plzni, Slovanská alej 36, 326 64 Plzeň

IČO	CZ-NACE
60850949	

Název a sídlo (adresa) zpravodajské jednotky:

--

Výkaz vyplnil:	Jméno a příjmení			Datum	
	Telefon				
	Fax				
	E-mail				
Vyplňuje-li výkaz za zpravodajskou jednotku jiný subjekt (účetní firma ap.), uveďte zde svoje kontaktní spojení.					

Vyplnění záhlaví výkazu:

IČO - identifikační číslo, pokud je méně než osmimístné, doplní se zleva nuly

CZ-NACE - kód podle Klasifikace ekonomických činností za převažující činnost zpravodajské jednotky

Společné vysvětlivky:

Údaje za tokové veličiny se uvádějí pouze za sledované kalendářní čtvrtletí, nikoli v kumulaci od počátku roku, a to hodnotové ukazatele zaokrouhlené na tisíce Kč. Všechny údaje se uvádějí bez desetinných míst. V případě, že požadovaný údaj má ve sledovaném období nulovou hodnotu, uveďte se v příslušném políčku nula. Pokud požadované údaje nelze zjistit v potřebném členění z evidence, uveďte se kvalifikovaný odhad.

V případě, že jste ve sledovaném čtvrtletí nevyvíjeli (případně ukončili) ekonomickou činnost, informujte o tom příslušnou krajskou správu ČSÚ.

K o m e n t á ř: zpravodajská jednotka uvede vysvětlení logických nesrovnalostí nebo mimořádného vývoje ve vykazovaných datech, které vyplývají z organizačních změn nebo jiných okolností (pokud vymezený prostor nepostačuje, pokračujte na samostatném listě).

A001

Charakteristika zpravodajské jednotky

13A001

Otázku zodpovězte pouze v 1. čtvrtletí sledovaného roku nebo při změně účetního systému.

Účtujete v průběhu roku primárně podle ČÚS?

ANO

☐

NE

☐

1

Pokud **NE**, uveďte, jaké mezinárodní účetní standardy užíváte:

2

A071c

Vybrané ukazatele

12A071

	Čís. řád.	Za sledované kalendářní čtvrtletí
	a	2
Průměrný evidenční počet zaměstnanců ve fyzických osobách	01	
Průměrný počet osob přidělených agenturami práce k výkonu práce pro respondenta [1]	02	
Mzdy bez OON v tis. Kč (vazba na ř.01)	03	
Kontrolní součet (součet všech řádků)	99	

[1] Agentury práce údaj nevyplňují.

A006

Přidaná hodnota a osobní náklady
(v tis. Kč)

11A006

	Vazba na Výkaz zisku a ztráty - druhové členění	Čís. řád.	Za sledované kalendářní čtvrtletí
	a	b	1
Tržby z prodeje zboží	I.	01	
Tržby z prodeje vlastních výrobků	II. 1	02	
Tržby z prodeje služeb		03	
Změna stavu zásob vlastní činnosti (+/-)	II. 2	04	
Aktivace	II. 3	05	
Náklady na prodané zboží	A.	06	
Výkonová spotřeba	B.	07	
Přidaná hodnota (ř.01+02+03+04+05-06-07)	+	08	
Osobní náklady	C.	09	
Kontrolní součet (součet všech řádků)		99	

A009c

Přírůstky a úbytky dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku
(v tis. Kč)

11A009

	Čís. řád.	Pořízení vč. dotací a najatého majetku na finanční leasing [1]	Tržby z prodeje (bez likvidace) [2]
		za sledované kalendářní čtvrtletí	
	a	1	2
Dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek (bez emisních povolenek a preferenčních limitů)	01		

[1] Nezahrnuje se převod majetku na základě organizačních změn ani jiná bezúplatná nabytí.

[2] Uvádějí se tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku za sledované kalendářní čtvrtletí. V případě prodeje části podniku se uvede rovněž odhad mimořádného výnosu za dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek, který byl součástí kupní smlouvy.